

Inspektion af Anstalten for domfældte
i Ilulissat den 6. juni 2011

ENDELIG

Dok.nr. 12/00245-10/PH

Indholdsfortegnelse

1.	Indledning.....	4
2.	Bygningsmæssige forhold mv.....	6
2.1.	Generelt.....	6
2.2.	Ændringer siden sidst	7
2.3.	Projekter og planer	8
2.4.	Den generelle vedligeholdelsesstandard	9
2.5.	Celler/stuer samt toilet og bad	9
2.6.	Observationscelle.....	10
2.7.	Motionsrum.....	12
2.8.	Besøgsrum	12
2.9.	Gårdtursareal	14
3.	Regelgrundlaget for anbringelse i anstalt i Grønland	14
4.	Beskæftigelse.....	15
4.1.	Arbejde.....	16
4.2.	Undervisning og anden godkendt aktivitet	17
5.	Fritid	18
6.	Samtaler med talsmændene.....	19
6.1.	Tv-kanaler	20
6.2.	Telefonering	20
6.2.1.	Annekset	21
6.2.2.	Hovedbygningen	22
6.3.	Lommepenge	22
7.	Andre forhold.....	24
7.1.	Belægning mv.	24
7.2.	Købmand.....	27
7.3.	Talsmandsordning.....	27
7.4.	Aviser og bøger.....	28
8.	Rapportgennemgang	30
8.1.	Retsgrundlaget.....	31
8.2.	Betingelser	32
8.3.	Disciplinære foranstaltninger og andre foranstaltninger	32
8.4.	Sagsbehandlingsregler	33
8.5.	Lidt om sagerne	35
8.6.	Begrundelse og notatpligt	38
8.6.1.	Den overtrådte bestemmelse	38
8.6.2.	Hjemlen for den ikendte foranstaltning	40

8.6.3	Andre bestemmelser	41
8.6.4.	Bevisbedømmelse	43
8.7.	Kompetence	44
8.8.	Klagevejledning	45
8.9.	Sanktionen	47
8.10.	Indberetning	48
Opfølgning	49
Underretning	49

1. Indledning

Som led i Folketingets Ombudsmands almindelige inspektionsvirksomhed (jf. § 18 i lov nr. 473 af 12. juni 1996 om Folketingets Ombudsmand) foretog ombudsmanden den 6. juni 2011 inspektion af Anstalten for domfældte i Ilulissat.

Ombudsmanden har tidligere, den 22. maj 2003, foretaget inspektion af Anstalten for domfældte i Ilulissat. Rapport om denne inspektion blev udsendt den 16. juli 2004 og er fulgt op i opfølgingsrapporter af 5. april 2005, 27. oktober 2006 og 30. april 2007.

Siden inspektionen i 2003 er der gennemført en ny kriminallov og en ny retsplejelov for Grønland, der begge trådte i kraft den 1. januar 2010. Blandt de vigtigste ændringer på kriminalforsorgens område er oprettelsen af et særskilt direktorat i Grønland (Kriminalforsorgen i Grønland), etablering af et antal halvlukkede pladser i de eksisterende åbne anstalter for dømte, der har begået alvorlig personfarlig kriminalitet, og mulighed for beskæftigelse, herunder uddannelse, og forskellige former for behandling, bl.a. mod misbrug af alkohol og narkotika, under anstaltsopholdet. Jeg henviser i øvrigt til omtalen af de vigtigste ændringer på Kriminalforsorgen i Grønlands hjemmeside www.kriminalforsorgen.gl.

Kriminalforsorgens virksomhed i Grønland hører fortsat under Justitsministeriet (Direktoratet for Kriminalforsorgen), men Kriminalforsorgen i Grønland varetager med nærmere angivne undtagelser fuldbyrdelsen af foranstaltninger efter kriminalloven, jf. lovens § 173. Kriminalforsorgen i Grønland har således med de nævnte undtagelser overtaget de arbejdsopgaver, der hidtil har været varetaget af Det Grønlandske Kriminalforsorgsnævn, lederen af kriminalforsorgen i Grønland og Politimesteren i Grønland på dette område.

Spørgsmål om art, antal og placering mv. af kriminalforsorgens institutioner i Grønland administreres fortsat (via de årlige bevillingslove) af Direktoratet for Kriminalforsorgen. Det samme gælder personaleressourcer og ressourcer i øvrigt til drift og anlæg. Inden for disse rammer har Kriminalforsorgen i Grønland den daglige ledelse af de grønlandske anstalter, pensioner (for tiden kun én) og tilsynsafdelingerne under Kriminalforsorgen i Frihed (KiF-afdelingerne). Efter kriminallovens § 174 fastsætter Kriminalforsorgen i Grønland regler om indretning af institutioner under kriminalforsorgen til

fuldbyrdelse af foranstaltninger, herunder om indretningen af tilsynsafdelinger, pensioner og anstalter og om indretning af åbne og lukkede afdelinger i anstalterne.

En række ledelsesfunktioner er overført fra Direktoratet for Kriminalforsorgen til direktøren for Kriminalforsorgen i Grønland, der også har kompetencen til endeligt at afgøre en række administrative sager og spørgsmål. Efter kriminallovens § 245, stk. 3, kan afgørelser, som Kriminalforsorgen i Grønland har truffet efter denne lov, ikke indbringes for anden administrativ myndighed. Klageadgangen til Direktoratet for Kriminalforsorgen er således afskåret efter denne bestemmelse.

Inspektionen den 6. juni 2011 af Anstalten for domfældte i Ilulissat bestod af en rundgang i anstalten og samtaler med ledelsen, medarbejdere og talsmændene i anstalten. Herudover havde ombudsmanden samtaler med indsatte, der havde ønsket det.

I samtalen med ledelsen og medarbejdere deltog direktøren samt uddannelses- og beskæftigelseschefen for Kriminalforsorgen i Grønland, anstaltslederen, overvagtmeesteren og en fungerende vagtmester, der samtidig var tillidsrepræsentant for personalet. Uddannelses- og beskæftigelseschefen for Kriminalforsorgen i Grønland var indtil den 1. november 2010 leder af Anstalten for domfældte i Ilulissat, hvor han blev afløst af den nuværende anstaltsleder.

Ved inspektionens afslutning havde ombudsmanden en samtale med anstaltens ledelse om bl.a. generelle forhold, der var blevet bragt frem under samtalen med talsmændene (der var én samtale, som begge talsmænd deltog i).

De indsatte, herunder talsmændene, har efterfølgende fået breve fra ombudsmanden som opfølgning på samtalerne med dem.

Anstalten modtog kopi af disse breve med anmodning om tilbagemelding vedrørende nogle af forholdene i brevene (af 20. juni 2011) til talsmændene. En sådan tilbagemelding har jeg modtaget i brev af 7. februar 2012 fra anstalten.

Kriminalforsorgen i Grønland modtog også kopi af brevene til talsmændene med anmodning om tilbagemelding til den ene af talsmændene vedrørende et enkelt forhold. Ombudsmanden bad om underretning om svaret til talsmanden, og en sådan underretning er modtaget ved kopi af et brev af 14. september 2011 fra Kriminalforsorgen i Grønland til talsmanden.

De spørgsmål, som talsmændene rejste, indgår alle på nær ét i rapporten om inspektionen, jf. de enkelte punkter nedenfor.

Under inspektionen modtog ombudsmanden rapportmateriale til senere gennemgang. Materialet er gennemgået nedenfor under pkt. 8.

Inspektionen den 6. juni 2011 omfattede først og fremmest de bygningsmæssige ændringer, der er sket siden sidst, beskæftigelsen af de indsatte, fritiden i anstalten og de spørgsmål, der blev rejst af talsmændene.

Under inspektionen spurgte ombudsmanden bl.a. på grundlag af en tjekliste til enkelte andre forhold, men det er kun enkelte af disse forhold, der er omtalt i rapporten. Jeg henviser herom til pkt. 7.

Denne rapport har i en foreløbig udgave været sendt til Anstalten for domfældte i Ilulissat, Kriminalforsorgen i Grønland og Direktoratet for Kriminalforsorgen, for at myndighederne kunne få lejlighed til at komme med eventuelle yderligere bemærkninger om faktiske forhold, som rapporten måtte give anledning til. Fra Direktoratet for Kriminalforsorgen har jeg modtaget et brev af 8. juni 2012 med sådanne bemærkninger, der er indarbejdet i den endelige rapport.

2. Bygningsmæssige forhold mv.

Under inspektionen besøgte ombudsmanden det meste af anstalten, men det er kun de ændringer, der er sket siden sidste inspektion af anstalten, der er beskrevet nærmere i rapporten. Om de bygningsmæssige forhold henviser jeg i øvrigt til rapporten af 16. juli 2004 om ombudsmandens sidste inspektion af Anstalten for domfældte i Ilulissat og opfølgningerne herpå.

2.1. Generelt

Som det fremgår af rapporten fra inspektionen af anstalten i 2003, blev anstalten oprettet den 1. april 2002 i den tidligere ungdomspension i Ilulissat. Den 1. oktober 2002 blev der taget flere pladser i brug i et nærliggende lejet hus, der har to selvstændige lejligheder. Dette hus (annekset) har anstalten efterfølgende købt.

Kapaciteten i anstalten er stadig 19 pladser, men det er besluttet at udvide anstalten, jf. nærmere pkt. 2.3.

Som nævnt i indledningen er en af ændringerne med den nye kriminallov etablering af et antal halvlukkede pladser i de åbne anstalter (ved konvertering af åbne pladser til halvlukkede pladser) til dømtede, der har begået alvorlig personfarlig kriminalitet. Det fremgår af forarbejderne til kriminalloven (L 35 af 12. december 2007, Folketingsåret 2007-2008, 2. samling), at der skal være et halvlukket regi i alle de åbne anstalter, og at der skal være beskæftigelses- og fritidsfaciliteter til rådighed for de indsatte. Antallet af halvlukkede pladser i de enkelte anstalter er også angivet i forarbejderne, og i Anstalten for domfældte i Ilulissat drejer det sig om fem pladser.

2.2. Ændringer siden sidst

Siden inspektionen i 2003 er anstalten blevet forlænget lidt. Det skete i 2005/2006.

Forlængelsen er sket for enden af den gang, som de indsattes celler/stuer støder ud til. I tilbygningen er der etableret en observationscelle, et soverum til de ansatte, et toilet og bad til brug for indsatte i observationscellen og et toilet og bad til de ansatte. Der er adgang til tilbygningen gennem en dør fra cellegangen, der altid er låst. Observationscellen er beskrevet nedenfor under pkt. 2.6.

I kælderen er der (foruden det hobbyværksted, der er omtalt i rapporten fra inspektionen i 2003) indrettet et nyt motionsrum – der også kan bruges til møder eller undervisning. Det lille motionsrum, der blev indrettet efter inspektionen i 2003, er der stadig, men det er nu også gennemgangslokale til gårdtursarealet, som kælderen er i niveau med til den ene side. Det nye motionslokale er beskrevet under pkt. 2.7.

Der er desuden indrettet et besøgslokale. Dette lokale er beskrevet i pkt. 2.8.

Vagtstuen og hovedindgangen er også blevet ændret lidt. Det tidligere toilet dette sted er blevet nedlagt, så vagtstuen er blevet større. Toilet til personalet findes nu som nævnt i tilbygningen ved observationscellen.

Af justitsministeriets svar af 18. april 2012 og 24. maj 2012 på henholdsvis et spørgsmål nr. 31 af 23. februar 2012 fra Folketingets Grønlandsudvalg og to folketings-spørgsmål – nr. S 3265 og S 3287 af henholdsvis 14. og 15. maj 2012 – fremgår det, at der er etableret en separat kvindeafdeling for domfældte kvinder i annekset i Anstalten for domfældte i Ilulissat. Af førstnævnte besvarelse fremgår det også, at der er etableret et undervisningslokale i anstalten.

2.3. Projekter og planer

Det er som nævnt i pkt. 2.1 besluttet at udvide (bl.a.) Anstalten for domfældte i Ilulissat. Denne udvidelse sker for at imødegå den fremtidige tilgang af domme, jf. kriminalforsorgens årsrapport for 2010. Kapaciteten i anstalten skal udvides med ti pladser, så anstaltens samlede kapacitet bliver på 29 pladser (jf. også oplysning herom på hjemmesiderne for kriminalforsorgen både i Danmark og Grønland).

Udvidelsen omfatter også etablering af faciliteter til beskæftigelse og fritid, jf. også rapporterne fra inspektionen i 2003 af anstalten og beretning for 2009 for anstaltssektoren i Grønland, hvor det er anført, at der både skal skabes mere cellekapacitet og ”forbedring/etablering af lokaleforhold til brug for beskæftigelse, undervisning, behandling og fritid for de anbragte i ½ lukket regi”.

Af et brev af 16. januar 2012, som ombudsmanden har modtaget fra Justitsministeriet i en generel sag om ventetiden for fuldbyrdelse af domme om anbringelse i anstalt i Grønland (venterkøen), fremgår det, at der er modtaget arealtildeling til udvidelsen af Anstalten for domfældte i Ilulissat, og at der er søgt om byggetilladelse. I et svar af 29. marts 2012 på et spørgsmål nr. 316 fra Folketingets Retsudvalg har justitsministeren oplyst, at byggesagen er forsinket, og i brevet af 8. juni 2012 har direktoratet oplyst, at direktoratet forventer, at om- og tilbygningen vil være færdig til ibrugtagning medio 2014.

I en vedhæftet fil til en e-mail af 24. maj 2011, som anstalten sendte til ombudsmanden forud for inspektionen, oplyste anstaltslederen, at anstalten havde søgt om at få en særbevilling til et midlertidigt værksted i gården for det tilfælde, at projektet om udbygning først ville blive gennemført på et senere tidspunkt. Under inspektionen blev det oplyst, at anstalten havde bestilt en lille hytte til at stille i gården, der ville komme i løbet af 2-3 uger, og af det ovennævnte brev af 16. januar 2012 fra Justitsministeriet fremgår det, at der nu er etableret midlertidige beskæftigelsesfaciliteter for de indsatte i anstalten.

Jeg beder Direktoratet for Kriminalforsorgen om at konkretisere indholdet af den del af projektet om udbygning af anstalten, der omfatter etablering af faciliteter til beskæftigelse mv.

Under inspektionen blev det oplyst, at anstalten har et ”langtidsprojekt” med indretning af kælderens, efter at den store olietank er fjernet derfra.

Jeg beder om nærmere oplysninger om dette projekt.

Det blev desuden oplyst, at der var planer om at flytte de indsattes telefon i hovedbygningen fra vagtstuen til afdelingen. Jeg henviser herom til pkt. 6.2.2.

2.4. Den generelle vedligeholdelsesstandard

Som nævnt så ombudsmanden også denne gang stort set det meste af anstalten, dog kun enkelte af de indsattes celler/stuer. Rundgangen viste, at anstalten, især annekset, generelt set er i en god stand. Det gjaldt også møblementet, som flere steder var malet i friske farver. De indsatte havde selv i perioden op til inspektionen malet deres egne celler og møbler eller var i færd med det på inspektionstidspunktet.

Som svar på ombudsmandens anmodning forud for inspektionen om at modtage kopi af en eventuel generel vedligeholdelsesplan oplyste anstaltslederen i den tidligere nævnte vedhæftede fil til en e-mail af 24. maj 2011, at alle fællesarealer skulle males i løbet af 2011, og at gårdtursarealets vægge skulle males i løbet af sommeren 2011.

Der var generelt set rent og ryddeligt i anstalten (både i hovedbygningen og i annekset).

2.5. Celler/stuer samt toilet og bad

Som nævnt i rapporten fra inspektionen i 2003 af anstalten er cellerne i hovedbygningen alle enkeltceller, hvoraf to har eget toilet og bad, mens der i annekset er både dobbeltceller og enkeltceller, alle uden eget toilet og bad.

På grund af overbelægning var der indsat en ekstra briks på nogle af cellerne i hovedbygningen på inspektionstidspunktet.

Talsmanden for de indsatte i hovedbygningen klagede over utilstrækkelig udluftning både på toiletterne og i cellerne. Han nævnte i den forbindelse, at der bliver røget i nogle af cellerne, da det kun er dér, de indsatte må ryge.

Under den afsluttende samtale blev det oplyst, at anstalten er opmærksom på problemet med utilstrækkelig udluftning, der havde været rejst på talsmandsmøder. Ledelsen oplyste, at der er udluftningskanaler både på toiletterne og i cellerne. Der er tale om et elektrisk ventilationssystem med ind- og udblæsning af luft gennem kanaler

i loftet, der styres centralt. Desuden er der en lem i vinduet, der kan åbnes, dog ikke så meget på toiletterne som i cellerne, men på grund af det elektriske system burde det heller ikke være nødvendigt.

Under rundgangen tidligere på dagen bemærkede ombudsmanden, at der på en af cellerne var sat noget for den del af ventilationsanlægget, hvor luften pustes ud. Så vidt jeg forstår, er det ventilationsanlæg, som Anstalten for domfældte i Ilulissat har, af samme type som det, der findes i Anstalten for domfældte i Qaqortoq, som ombudsmanden så under sin inspektion af denne anstalt i 2006. Da udblæsningen dette sted var placeret ved sengen, og derfor blæste luften ned i sengen til de indsatte, havde flere indsatte i Anstalten for domfældte i Qaqortoq sat en cd for hullet til udblæsningen. Der blev, som det fremgår af opfølgingsrapport nr. 2 om inspektionen af denne anstalt dengang, isat nogle dyser, der fordeler den indblæste luft på en mere hensigtsmæssig måde, så luften ikke længere blæser direkte ned og generer de indsatte.

I det opfølgende brev til talsmanden meddelte ombudsmanden, at spørgsmålet om udluftning ville blive overvejet nærmere i forbindelse med udarbejdelsen af rapporten. Til brug herfor bad ombudsmanden anstalten om at oplyse nærmere om mulighederne for at forbedre ventilationen.

I brevet af 7. februar 2012 har anstalten oplyst, at alle celler har udluftningskanaler over vinduerne, og at der er en fælles udluftningskanal, hvor man kan indstille temperaturen, og hvor meget luft, der skal komme ind. Jeg går ud fra, at det sigter til det elektriske system med ind- og udblæsning af luft gennem kanaler i loftet.

Anstalten har i brevet desuden oplyst, at anstalten har talt med et vvs-firma og en elektriker, der har prøvet at finde en løsning på problemet med varme om sommeren. Anstalten håber, at der kommer en sådan løsning inden sommeren.

Jeg har noteret mig det oplyste.

2.6. Observationscelle

Observationscellen var i en god stand, men den havde ifølge det oplyste under inspektionen heller ikke været brugt mere end tre gange, siden den blev indrettet i 2006.

I cellen er der et sæt med bord og bænke, der er fastmonteret i væggen. På bænken lå der et tæppe.

På gulvet lå der to madrasser. På ombudsmandens spørgsmål om, hvorfor der ikke var opsat en fastmonteret briks, blev det oplyst, at anstalten ikke havde turdet bore hul i gulvet til fastmontering af en sådan briks, da cellen er forsynet med gulvvarme.

I brevet af 8. juni 2012 har direktoratet understreget, at observationscellen vil blive bragt i orden i forbindelse med den kommende udvidelse af anstalten.

På denne baggrund, og på baggrund af det oplyste om brugen indtil videre af observationscellen, foretager jeg mig (som det også blev tilkendegivet under inspektionen) ikke mere vedrørende det forhold, at der ikke er en fastmonteret briks i observationscellen.

Der er som nævnt gulvvarme i observationscellen. Det blev oplyst, at varmen reguleres af en føler.

På væggen ved døren er der en flad stålplade med et samtaleanlæg.

Der er et vindue i observationscellen med panserglas og tremmer for. Vinduet er ikke matteret, men det ikke muligt udefra at kigge ind ad vinduet, der er placeret oven over halvtaget til gårdtursarealet.

Døren til cellen var en almindelig dør forsynet med håndtag, lås og to skudrigler på den udvendige side. Døren åbnede udad. I døren var der en stor rund stålplade (ca. 15 cm i diameter) med flere (større) huller. Det blev oplyst, at der havde været glas for indkigget, men at det var blevet smadret af en indsat, og at stålpladen var midlertidig. (Jeg har modtaget rapporten om den anbringelse i cellen, hvor ruden blev slået i stykker, og det skete den 10. marts 2011). Det blev også oplyst, at der skulle sættes en ny dør i. Under ombudsmandens inspektion den 2. juni 2011 af Anstalten for domfældte i Sisimiut blev det oplyst, at kriminalforsorgen var ved at foretage en generel undersøgelse af døre til observationsceller, og at kriminalforsorgen var opmærksom på at kighullet burde være mindre.

Jeg beder om at få oplyst om, der er sat en ny dør i til observationscellen, og i så fald om indkigget i denne dør er mindre og forsynet med brudsikkert glas.

For en ordens skyld bemærker jeg, at jeg går ud fra, at anstalten er opmærksom på, at der ikke er forhold, der kan indebære en sikkerhedsmæssig risiko for de indsatte, herunder genstande, som det er muligt at fastgøre noget i med henblik på selvmord eller selvbeskadigelse.

Om indretning af observationsceller kan jeg i øvrigt henvise til en indstilling om sikringsceller og observationsceller, som en arbejdsgruppe om anvendelse af sikringscelle i kriminalforsorgens anstalter og arresthuse afgav i november 1992. Af denne indstilling fremgår bl.a. følgende:

”6.5.2. Observationsceller

Indretning af observationsceller bør tage udgangspunkt i en almindelig celle og dennes indretning, men med de begrænsninger, der følger af cellens særlige anvendelse.

Cellernes inventar begrænses til en fastspændt vægbriks og et møbel bestående af bord og stol, der fastspændes til gulvet for at minimere risikoen for skader på indsatte og personale.

Celledøren forsynes med en observationsrude af panserglas.

Belysningen i cellen bør give mulighed for en hensigtsmæssig observation, og der bør være mulighed for lysdæmpning udefra.

Der henvises i øvrigt til bilag 6 om observationscellernes indretning.”

2.7. Motionsrum

I det nye motionsrum er der flere motionsredskaber, herunder en romaskine, et løbebånd og crosstrainere.

Der er linoleum på gulvet, og på væggene er der billeder, spejle, en hylde og et stort ur. Der er også et bord, et par stole og et musikanlæg i rummet.

2.8. Besøgsrum

Besøgsrummet fungerer både som besøgsrum for de indsatte og deres besøgende og som kontor for Kriminalforsorgen i Frihed (der også har et kontor i byen). Der er tale om et lyst lokale på ca. 7-8 m². Væggene er hvide, og der er malet tegneseriefigurer direkte på væggene. Der er også opsat et billede, et stort ur og et opslag til de indsatte. På den ene væg hænger desuden et stort skab. Lokalet var møbleret med en briks,

som der lå et sengetæppe på, et skrivebord, en skrivebordsstol og en almindelig spise-
stuestol.

På skrivebordet stod der bl.a. en pc og en ghettoblaster/cd-afspiller, og på gulvet stod
der en stor grøn plante og en kasse med legoklodser.

*Lokalet fremstod velholdt og rent, men på grund af den kombinerede anvendelse af
lokalet til besøgsrum og kontor fremtrådte det ikke så hyggeligt, som et besøgslokale
bør fremtræde. Jeg henviser herved til § 3 i Kriminalforsorgen i Grønlands bekendtgø-
relse nr. 1174 af 7. december 2009 om adgangen til besøg til indsatte i kriminalforsor-
gens institutioner og § 27 i kriminalforsorgens bekendtgørelse nr. 1176 af samme dag
om tilbageholdte, hvorefter besøgslokaler så vidt muligt skal være indrettet på en så-
dan måde, at "der skabes en naturlig og venlig besøgsatmosfære".*

*Da jeg går ud fra, at der er behov for et særligt lokale til brug for Kriminalforsorgen i
Frihed i anstalten, og da der ikke er flere lokaler til rådighed under de nuværende
bygningsmæssige forhold, giver det mig dog ikke anledning til at foretage mig mere.*

*Jeg henviser i den forbindelse til min anmodning ovenfor om at få konkretiseret den
del af projektet om udvidelse af anstalten, der omfatter lokaler til beskæftigelse mv.
Hvis projektet ikke omfatter mulighed for at adskille besøgsrum og kontor til Kriminal-
forsorgen i Frihed, beder jeg om at få oplyst, om det har været eller vil blive overvejet.*

Der er kondomer tilgængelige i lokalet. De lå i vindueskarmen. På ombudsmandens
spørgsmål om adgang til lagner blev det oplyst, at de indsatte selv kan medbringe la-
gen.

*Jeg henleder opmærksomheden på, at Direktoratet for Kriminalforsorgen i et brev af 5.
november 2004 til kriminalforsorgens institutioner i Danmark om forbedring af besøgs-
forholdene har anført, at besøgslokaler skal være indrettet med et skab med kondom-
er og engangslagner – så indsatte og deres besøgende har adgang til dette (i alle
tilfælde) uden kontakt til personalet.*

På døren til besøgsrummet var påklistret et "rygning forbudt" skilt.

Lov nr. 512 af 6. juni 2007 om røgfri miljøer gælder for kriminalforsorgens institutioner
i Danmark, men ikke for Grønland (jf. lovens § 34). I kriminalforsorgens institutioner i

Danmark har de indsatte ret til at ryge under besøg i individuelle besøgsrum, medmindre besøget er overvåget af personale.

2.9. Gårdtursareal

Ved inspektionen af anstalten i 2003 var gårdtursarealet ved at blive indrettet. Der er, som det også fremgår af rapporten fra inspektionen i 2003 af anstalten, tale om en stor gård med trævægge omkring. Der er et overdækket indhak, hvor det er muligt at stå i tørvej og hænge tøj til tørre, og her stod stellet til et bordtennisbord. I mindre indhak langs husmuren er der opsat bænke.

Gården er belagt med småsten, og der var opstillet store grønne planter.

Der er ikke monteret trådnæt i enderne, som det under inspektionen i 2003 blev oplyst at der eventuelt ville komme, så det kunne blive muligt at spille basketball på gårdtursarealet.

Om aktiviteter i gården henviser jeg til pkt. 5.

3. Regelgrundlaget for anbringelse i anstalt i Grønland

Som nævnt i indledningen trådte der en ny kriminallov og retsplejelov for Grønland i kraft den 1. januar 2010. Kriminalloven er lov nr. 306 af 30. april 2008, og retsplejeloven er lov nr. 305 af samme dato.

Reglerne om fuldbyrdelse af domme i anstalt findes i kriminallovens kapitel 43. Reglerne svarer i vidt omfang til de regler, der ifølge straffuldbyrdelsesloven gælder for fuldbyrdelse af straf i fængsel i Danmark.

Ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland er i kriminalloven bemyndiget til at fastsætte regler om nærmere angivne forhold, og Kriminalforsorgen i Grønland har i medfør heraf udfærdiget en række bekendtgørelser. Indholdet heraf svarer i vidt omfang til indholdet af de tilsvarende bekendtgørelser, der er udstedt i medfør af (bl.a.) straffuldbyrdelsesloven.

Ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland har som tidligere nævnt også ifølge reglerne kompetencen til at træffe afgørelse i konkrete sager. Det fremgår af lovens § 245, stk. 1, at afgørelser, der er truffet af de lokale kriminalforsorgsmyndigheder, kan indbringes for Kriminalforsorgen i Grønland (inden for en frist af to måneder). Kriminalforsor-

gen i Grønlands afgørelse ikke kan indbringes for en anden administrativ myndighed, jf. stk. 3. Direktoratet for Kriminalforsorgen er således som tidligere nævnt ikke længe- re klagemyndighed i konkrete sager om fuldbyrdelse af domme til anbringelse i anstalt mv. i Grønland.

Retsplejeloven for Grønland indeholder nærmere regler om tilbageholdte, herunder om anbringelse af tilbageholdte i en anstalt (§ 370). Af lovens § 383 fremgår det, at justitsministeren eller den, som justitsministeren bemyndiger dertil, fastsætter nærmere regler om behandlingen af tilbageholdte. Kriminalforsorgen i Grønland har i medfør heraf og efter bemyndigelse fra justitsministeren udstedt (den tidligere omtalte) bekendtgørelse nr. 1176 af 7. december 2009 om tilbageholdte.

4. Beskæftigelse

Efter kriminallovens § 210, stk. 1, har de indsatte ret og pligt til at være beskæftiget ved at deltage i arbejde, uddannelse eller anden godkendt aktivitet.

En tilbageholdt har ikke pligt til at være beskæftiget, men skal tilbydes beskæftigelse, jf. § 17, stk. 1, i bekendtgørelsen om tilbageholdte.

Efter kriminallovens § 211, stk. 1, skal en indsat i åben afdeling så vidt muligt være beskæftiget uden for institutionen, jf. dog § 214, stk. 2. Efter denne bestemmelse har en indsat under ophold i halvlukket regi ikke tilladelse til beskæftigelse uden for anstalten (og ikke tilladelse til udgang i øvrigt), medmindre særlige forhold taler derfor.

Der skal derfor som tidligere nævnt være mulighed for beskæftigelse (herunder undervisning) i anstalten til indsatte, der ikke kan få tilladelse til beskæftigelse uden for anstalten.

Afgørelse om tilladelse til beskæftigelse uden for institutionen træffes efter bestemmelserne i § 214. Af § 214, stk. 1, fremgår det, at en indsat kan få tilladelse til udgang, når nærmere angivne betingelser er opfyldte.

Det er således en betingelse for at få tilladelse til at arbejde uden for anstalten, at den indsatte opfylder betingelserne for udgang.

Kriminalforsorgen i Grønland har fastsat nærmere regler om beskæftigelse af de indsatte i bekendtgørelse nr. 1156 af 7. december 2009 (beskæftigelsesbekendtgørelsen).

4.1. Arbejde

Som nævnt i rapporten om inspektionen i 2003 af Anstalten for domfældte i Ilulissat syntes beskæftigelsessituationen i denne anstalt dengang umiddelbart at være den bedste blandt de dengang fire anstalter for domfældte i Grønland.

Under inspektionen denne gang blev det oplyst, at der aktuelt var en god beskæftigelse i anstalten, men at det havde været svært at skaffe nok beskæftigelse i løbet af vinteren. Ifølge en opgørelse den 30. maj 2011 var der denne dag ni indsatte, der havde arbejde i anstalten, og seks indsatte, der havde arbejde uden for anstalten.

I anstalten kan de indsatte bl.a. være beskæftiget som gangmænd, med vask af tøj (kun sengetøj mv., da de indsatte nu selv vasker deres eget tøj), i køkkenet, med bygningsvedligeholdelse og (nu også) med at passe hunde. Som tidligere nævnt var de indsatte på inspektionstidspunktet enten færdige med eller i gang med at male deres stuer, herunder møblementet. Der er oplysning om beskæftigelsesmulighederne i husordenen for anstalten.

De indsatte kan også lave langliner – både som beskæftigelse og i fritiden. Dette arbejde er nyt, jf. rapporterne fra inspektionen i 2003 om forsøget på dengang at få dette arbejde til anstalten.

Indsatte, der har tilladelse til udgang, kan som nævnt arbejde i byen. Stort set alle de indsatte, der kan få tilladelse til at arbejde i byen, har arbejde i byen. På inspektionstidspunktet var det således kun én indsat med udgangstilladelse, der ikke havde arbejde i byen.

Når en indsat skal finde arbejde i byen, tager den indsatte af sted sammen med sin kontaktperson. Der er også erhvervsdrivende, der kontakter anstalten for at få arbejdskraft.

Efter inspektionen har anstalten som tidligere nævnt fået opsat et midlertidigt værksted til beskæftigelse af de indsatte i anstalten. Under inspektionen blev det oplyst, at beskæftigelsen i dette værksted ville bestå i sløjd og husflid, og at der også var bestilt de nødvendige maskiner til dette arbejde.

Jeg beder om oplysning om, hvor mange indsatte der kan være beskæftiget i dette værksted. Jeg beder også om at få oplyst, hvordan det går med beskæftigelsen af de indsatte i dette værksted.

4.2. Undervisning og anden godkendt aktivitet

På tidspunktet for inspektionen i 2003 af anstalten var det ikke muligt for de indsatte at modtage undervisning i anstalten, men kun uden for anstalten. De indsatte kan nu modtage undervisning i anstalten. Ifølge husordenen er der ”i begrænset omfang mulighed for specialundervisning og lign. i anstalten”. De indsatte oplyses i øvrigt i husordenens afsnit om undervisning om, at de kan få yderligere oplysninger om undervisning ved at rette henvendelse til deres kontaktperson.

Under inspektionen blev det oplyst, at anstalten har en lærer, der kommer i anstalten tre gange om ugen i ca. seks timer i alt. Derudover har anstalten en fuldtidsansat pædagogisk assistent, som læreren og de indsatte arbejder sammen med, f.eks. om forskellige temaer. Der havde bl.a. været et tema om hundeslæde.

Det blev også oplyst, at mange af de indsatte modtager undervisning under opholdet i anstalten. Alle indsatte kan deltage i undervisning, og normalt undervises der fem-seks indsatte sammen ad gangen. Undervisningen foregik på inspektionstidspunktet ofte i opholdsstuen, men der er som nævnt i pkt. 2.2 nu etableret et undervisningslokale i anstalten. Undervisningen omfatter bl.a. matematik og (som nævnt) forskellige temaer. Af det i pkt. 2.2 omtalte svar på spørgsmål nr. 31 af 23. februar 2012 fra Folketingets Grønlandsudvalg fremgår det desuden, at man er i færd med at iværksætte et projekt med fjernundervisning via webkamera.

Jeg beder om at få oplyst, om der siden inspektionen i 2003 er sket ændringer i de indsattes mulighed for at deltage i undervisning uden for anstalten.

Under inspektionen blev det oplyst, at der var forskellige projekter i gang, og at de indsatte i hobbyværkstedet havde fremstillet små slæder og billeder, der var blevet udstillet i byens kulturhus. Det blev i den forbindelse oplyst, at den pædagogiske assistent er god til at aktivere de indsatte.

Anstalten har tre pc'er til brug for de indsatte. Pc'erne er placeret på de enkelte afdelinger. De indsatte har ikke adgang til internettet, men kan bruge pc'erne til spil (i fritiden) og tekstbehandling. Anstalten har et USB-stik, så det er muligt at gemme f.eks. ansøgninger, som de indsatte har skrevet.

Jeg beder om at få oplyst, om der anvendes pc i undervisningen.

Af det i pkt. 2.2 omtalte svar på spørgsmål nr. 31 af 23. februar 2012 fra Folketingets Grønlandsudvalg fremgår det, at Kriminalforsorgen i Grønland på det tidspunkt forventede, at der fra april 2012 ville være etableret tilbud om misbrugsbehandling i bl.a. Anstalten for domfældte i Ilulissat.

5. Fritid

I anstalten har de indsatte adgang til det nye motionsrum og hobbyrummet, der begge er etableret siden inspektionen i 2003 af anstalten.

På afdelingerne kan de indsatte se tv og video, spille Wii, PlayStation og billard mv.

Indsatte, der har opnået tilladelse til udgang, har også mulighed for at deltage i aktiviteter uden for anstalten. Ifølge husordenen er der tale om forskellige sportsaktiviteter, og det er anført, at tidspunkt herfor kan oplyses af personalet. Under inspektionen blev det oplyst, at de indsatte kan benytte byens sportshal.

Ved sidste inspektion af anstalten blev det oplyst, at de indsatte også havde mulighed for at blive medlemmer af de forskellige foreninger i byen, hvis de har udgang, og at indsatte uden udgangstilladelse efter omstændighederne kunne få en speciel udgang med henblik på at kunne dyrke deres interesse(r).

Jeg beder om at få oplyst, om de indsatte stadig har mulighed for at deltage i andet end sportsaktiviteter uden for anstalten.

Ledelsen oplyste under inspektionen, at der på talsmandsmøder havde været fremsat ønske om flere timer i sportshallen i byen, og at anstalten også havde søgt hallen om det, men havde fået afslag, fordi der ikke var flere ledige tider.

Under ombudsmandens samtale med talsmændene rejste de spørgsmålet, om det (i stedet) kunne være muligt at benytte gymnastiksalen i byens skole.

Under den afsluttende samtale oplyste ledelsen, at anstalten også havde fået afslag på at benytte skolens gymnastiksal – der i øvrigt var blevet ødelagt af en vandskade, hvilket også betød, at der var større efterspørgsel efter at benytte sportshallen.

I det opfølgende brev til talsmændene bemærkede ombudsmanden, at han gik ud fra, at anstalten ville overveje at søge om tid i hallen eller gymnastiksalen igen senere, når gymnastiksalen var renoveret.

Under rundgangen så ombudsmanden som tidligere nævnt stellet til et bordtennisbord på gårdtursarealet. Jeg er ikke klar over, om det har været (eller bliver) brugt indendørs eller udendørs.

Jeg beder om at få oplyst, hvilke fysiske aktiviteter de indsatte har mulighed for at lave på gårdtursarealet, herunder oplysning om, i hvilket omfang opsætningen af det midlertidige værksted i gården har begrænset mulighederne for fysisk aktivitet i gården.

Siden sidste inspektion af anstalten har anstalten fået både båd og hunde, som de indsatte, der er berettiget til udgang, kan benytte i fritiden, jf. også opfølgingsrapporten fra inspektionen i 2003 af anstalten.

Når de indsatte er ude med båden, fanger de fisk (primært hellefisk), hvoraf nogle sendes til grønlænderafdelingen i Anstalten ved Herstedvester. I 2010 sendte anstalten over 50 kg til Danmark.

Under inspektionen blev det desuden oplyst, at de indsatte, der er berettigede til udgang, to-tre gange om ugen om vinteren kan køre med hundeslæde. To indsatte må køre alene sammen. Det er altid en bestemt og kort rute, som de kører.

De indsattes adgang til aviser og bøger er omtalt i pkt. 7.4.

6. Samtaler med talsmændene

Ombudsmandens samtale med talsmændene for henholdsvis hovedbygningen og annekset var som tidligere nævnt én samtale, som de begge deltog i. Talsmanden for annekset fungerede som tolk for den anden talsmand.

Talsmanden for annekset oplyste, at han inden samtalen havde talt med de andre indsatte i annekset.

De spørgsmål, som talsmændene rejste, er alle på nær ét medtaget i rapporten. To af spørgsmålene er medtaget de relevante steder under gennemgangen ovenfor. De

Øvrige spørgsmål er medtaget nedenfor. To af disse spørgsmål (pkt. 6.1 og 6.2) angår både hovedbygningen og annekset, de øvrige kun annekset.

6.1. Tv-kanaler

Begge talsmænd fremsatte ønske om flere tv-kanaler. De oplyste, at der kun var én kanal (KNR).

Under den afsluttende samtale oplyste ledelsen, at anstalten har fem kanaler, herunder DR 1 og DR HD, men at det ikke var alle anstaltens tv-apparater, der kunne modtage disse kanaler. Tv-apparaterne udskiftes løbende. På inspektionstidspunktet manglede anstalten at udskifte i alt fem apparater.

Det blev desuden oplyst, at de indsatte også kan have deres eget tv-kort, der giver adgang til at se flere kanaler, og at det på længere sigt vil være muligt at se flere kanaler.

I forbindelse med ombudsmandens skriftlige opfølgning til talsmændene bad han anstalten om at oplyse, hvornår anstalten regnede med at have skiftet de sidste tv-apparater.

I brevet af 7. februar 2012 har anstalten oplyst, at anstalten har købt ti ekstra tv-apparater med indbygget dvd-afspiller og mulighed for tilslutning af decoder-kort. Efter købet af disse apparater har anstalten flere tv-apparater på depot.

Anstalten har i den forbindelse oplyst, at det analoge signal blev slukket den 9. januar 2012, og at der efterfølgende er kommet fire digitale kanaler: DR HD, DR Kultur, Ramasjang og KNR TV. Desuden er der fire danske radiokanaler og KNR Radio.

Jeg har noteret mig det oplyste.

6.2. Telefonering

Det var ikke samme spørgsmål om telefonering, som talsmanden for hovedbygningen og talsmanden for annekset rejste.

6.2.1. Annekset

Talsmanden for annekset oplyste, at det ikke var muligt for de indsatte at ringe fra annekset, men kun at modtage opkald dér (mellem kl. 7.00 og 22.00). Hvis de indsatte fra annekset skulle ringe, skulle de derfor over i hovedbygningen. Da yderdøren til annekset låses kl. 19.00 fire dage om ugen, var det ikke muligt at ringe efter kl. 19.00 disse dage.

Talsmanden oplyste, at de indsatte havde fremsat ønske over for ledelsen om at få opsat en telefonboks i annekset, så de også kunne ringe efter kl. 19.00, men havde fået at vide, at anstalten ikke kunne skaffe en telefonboks til annekset.

Under ombudsmandens senere samtaler med andre indsatte fra annekset (hvor talsmanden deltog som tolk) fremsatte de indsatte også ønske om mobiltelefoner til de indsatte i annekset (svarende til den ordning, der er etableret mulighed for i de åbne fængsler i Danmark).

Under den afsluttende samtale med ledelsen oplyste direktøren for Kriminalforsorgen i Grønland, at man havde talt om muligheden for at indføre en ordning med mobiltelefoner svarende til ordningen for de indsatte i de åbne fængsler i Danmark, men at det af økonomiske grunde ikke var muligt for tiden at gennemføre det.

Det blev også oplyst, at telefonselskabet ikke længere udfører service på telefonbokse i anstalterne.

Da det under den afsluttende samtale også blev oplyst, at der var bestilt to lukkede kabiner (hvoraf den ene skulle sætte op i opholdsrummet i hovedbygningen, jf. pkt. 6.2.2), bad ombudsmanden i forbindelse med sin opfølgning til talsmændene anstalten om at uddybe det oplyste til de indsatte om, at det ikke er muligt at skaffe en telefonboks til annekset. Ombudsmanden bad anstalten om at oplyse, om det skulle forstås sådan, at anstalten ikke kunne skaffe en telefonboks (men kun kabiner/skærme), eller ikke ønskede at opsætte telefonbokse, fordi der ikke længere bliver udført service på telefonboksene.

I brevet af 7. februar 2012 har anstalten oplyst, at anstalten har anskaffet mobiltelefoner til de indsatte i annekset, fordi anstalten ikke længere kan skaffe telefonbokse fra Tele-Post Greenland. De indsatte i annekset har således nu mulighed for at leje en mobiltelefon, som fastgøres til den indsattes seng med en wire. De indsatte skal bruge deres eget simkort i telefonen.

Anstalten har desuden oplyst, at der fortsat er en telefon i annekset, som de indsatte dette sted kan modtage opkald på, men at den stort set ikke bliver brugt mere.

Jeg har noteret mig det oplyste.

6.2.2. Hovedbygningen

Talsmanden for de indsatte i hovedbygningen klagede over, at de indsatte ikke kunne tale uforstyrret i telefon med deres pårørende mfl. Det skyldes, at telefonboksen var placeret i vagtstuen og var uafskærmet, bortset fra en halvæg på den ene side.

Under den afsluttende samtale blev det som nævnt i pkt. 6.2.1 oplyst, at anstalten havde bestilt to lukkede kabiner, og at den ene ville blive sat op i opholdsstuen. Ved placeringen i lokalet ville anstalten være opmærksom på diskretionshensynet i forhold til medindsatte og støjgener. Anstalten regnede med, at telefonen ville blive placeret over for køkkenet.

Det blev i den forbindelse (og under rundgangen) oplyst, at telefonen tidligere havde været placeret på cellegangen, men blev flyttet derfra, fordi der var problemer med, at indsatte med besøgs- og brevkontrol brugte telefonen.

6.3. Lommepenge

Talsmanden for de indsatte i annekset klagede på de indsattes vegne over, at der er forskel i de beløb, der udbetales i lommepenge til indsatte, der arbejder henholdsvis i og uden for anstalten.

Talsmanden oplyste, at de indsatte, der arbejder uden for anstalten, får mindstebeløb i lommepenge, mens de indsatte, der arbejder i anstalten (eller ikke har arbejde), får et højere beløb. De indsatte, der arbejder uden for anstalten, ønskede at få samme beløb som de indsatte, der arbejder i anstalten.

Lommepenge udbetales efter § 18, stk. 1, i genstandsbekendtgørelsen (bekendtgørelse nr. 1155 af 7. december 2009 om indsattes adgang til at medtage, besidde og råde over egne genstande mv. og penge i kriminalforsorgens institutioner). Lommepenge udbetales fra den indsattes personlige konto. Der er tale om en konto, som anstalten ved indsættelsen af den indsatte foranlediger, at der oprettes for den indsatte i Grønlandsbanken, jf. genstandsbekendtgørelsens § 17. Den indsattes vederlag for beskæf-

tigelse eller indtægter fra arbejde mv. og penge, som den indsatte modtager ved indsættelsen eller modtager under opholdet, indsættes på denne konto.

Lomme pengebeløbet fastsættes i en bekendtgørelse om satser for vederlag mv. til de indsatte i kriminalforsorgens institutioner og reguleres en gang om året. For 2011 var beløbet 456 kr., og for 2012 er beløbet 460,56 kr., jf. § 1, stk. 1, i bekendtgørelser af henholdsvis 1. december 2010 og 9. december 2011.

Efter § 1, stk. 2, forhøjes beløbet, hvis den indsatte skal have udbetalt kostbeløb og selvforvaltningsbeløb efter kapitel 5 i beskæftigelsesbekendtgørelsen. Indsatte, der har indtægtsgivende arbejde i eller uden for anstalten, kan ikke få disse beløb, jf. bekendtgørelsens §§ 16, stk. 3, nr. 2 og 17, stk. 4.

Under den afsluttende samtale blev det oplyst, at indsatte via anmodningseddelen kan bede om at få udbetalt et større beløb af egne opsparede midler til indkøb af større ting. Det fremgår også af anstaltens husorden, der også indeholder oplysninger om bl.a. lomme penge, indkøb og rådighed over penge.

Ombudsmanden sendte en kopi af sit opfølgende brev til talsmanden videre til direktøren for Kriminalforsorgen i Grønland som en anmodning fra talsmanden om at få en nærmere forklaring på baggrunden for forskellen i lomme pengebeløbet til henholdsvis indsatte, der arbejder uden for anstalten, og indsatte, der arbejder i anstalten. Ombudsmanden bad kriminalforsorgen om en kopi af svaret til talsmanden.

Af det tidligere nævnte brev af 14. september 2011 fra Kriminalforsorgen i Grønland fremgår det, at kriminalforsorgen har indhentet en udtalelse herom fra Anstalten for domfældte i Ilulissat. Anstalten har oplyst, at indsatte, der ikke har arbejde, men beskæftiges med småopgaver i anstalten, og indsatte, der har arbejde i byen, får den nævnte sats. Indsatte med arbejde i byen kan søge om at få udbetalt et større beløb fra egen konto, men anstalten skal i så fald have en kvittering.

Indsatte, der arbejder i anstalten med faste opgaver som f.eks. køkkenmedhjælper, pedel, vaskemand mv., får også det nævnte beløb, men de har samtidig mulighed for tillæg. Det mest almindeligt udbetalte beløb om ugen er 595 kr.

Kriminalforsorgen i Grønland har forstået, at det spørgsmål, som talsmanden har rejst, drejer sig om, at indsatte, der har fast arbejde i anstalten, får udbetalt deres tillæg og dermed får mere udbetalt om ugen. Kriminalforsorgen har herefter anført følgende:

”Efter samråd med alle anstalter i Grønland er det nu besluttet, at indsatte som skal købe ind ikke længere skal vise kvittering for beløb som ikke overstiger kr. 2.000,00.

Indsatte med arbejde i byen kan således nu også i Ilulissat anmode om overførsel af penge til indkøbsmæssige formål, herunder også få overført deres ønskede beløb til dankort/hævekort, eller kontant efter afregning til lommepenge, kost & logi, tv-leje med videre er opgjort fra lønperioden.

Lønoverførsel fra arbejdsgiver, uddannelsesstøtte med videre overføres fortsat til lukket anstaltkonto, som fører regnskab.

Kostpenge fra eventuel selvforplejning udbetales altid fra anstalten.

Anstaltslederne i Ilulissat, Aasiaat, Sisimiut, Nuuk og Qaqortoq samt direktoratet i Nuuk har i øvrigt på ovennævnte baggrund afholdt et telefonmøde den 7. september 2011, hvor bl.a. ovenstående nu er sikret som gældende for alle anstalter i Grønland.”

Jeg har noteret mig det oplyste og går ud fra, at husordenens afsnit om indkøb er blevet eller vil blive revideret i overensstemmelse med den nævnte beslutning.

Da der i øvrigt ikke er tale om forskel i grundbeløbet i lommepenge til indsatte, der arbejder henholdsvis i og udenfor anstalten, men om at indsatte med faste arbejdsopgaver i anstalten kan få udbetalt de tillæg, som de modtager udover grundbeløbet efter beskæftigelsesbekendtgørelsen, foretager jeg mig ikke mere vedrørende dette forhold.

7. Andre forhold

7.1. Belægning mv.

Anstalten modtager både domfældte, herunder forvaringsdømte, og tilbageholdte. Forvaringsdømte kan både være indsatte, der er idømt en sådan foranstaltning i Grønland, og indsatte, der er udstationeret fra Anstalten ved Herstedvester.

Der har været indsatte fra Anstalten ved Herstedvester, der har overnattet i Anstalten for domfældte i Ilulissat i forbindelse med ophold (besøg) i Grønland.

Anstalten modtager både mænd og kvinder. På inspektionstidspunktet var der fire kvindelige indsatte i anstalten, hvoraf to var placeret i hovedbygningen. Som nævnt i pkt. 2.2 er der nu en separat kvindeafdeling for domfældte kvinder i annekset. Tilbageholdte kvinder placeres i hovedbygningen, hvor de to celler med bad og toilet er forbeholdt kvindelige indsatte.

Det blev (også denne gang) oplyst, at forholdet mellem de mandlige og kvindelige indsatte generelt er godt. Hvis indsatte i hovedbygningen og annekset bliver kærester, kan den indsatte fra annekset besøge den anden indsatte i hovedbygningen – ikke omvendt. Jeg går ud fra, at sådanne interne besøg kun kan finde sted i besøgslokalet.

Indsatte, der har fået dom, placeres som udgangspunkt i eller overføres senere til annekset, men der foretages en konkret vurdering. Der kan eventuelt ske (tilbage)flytning til hovedbygningen.

Anstaltens kapacitet er 19 indsatte, men kapaciteten vil som tidligere nævnt blive udvidet til 29 pladser.

På inspektionstidspunktet var der 24 indsatte i anstalten. 10 af de 24 indsatte var tilbageholdte.

Det blev under inspektionen oplyst, at anstalten ved overbelægning benytter dobbeltbelægning på cellerne, primært i hovedbygningen. Normalt forløber det uden problemer, men der kan dog opstå konflikter. De indsatte løser normalt selv konflikterne.

Jeg er bekendt med, at der er lang ventetid på fuldbyrdelse af foranstaltninger i anstalter i Grønland, og at ventetiden (venterkøen) er steget. I det tidligere nævnte brev af 16. januar 2012 i den generelle sag herom – og på et møde den 21. maj 2012, som Justitsministeriet vil følge skriftligt op på – har Justitsministeriet oplyst om den aktuelle status for venterkøen. Det fremgår heraf, at venterkøen den 4. januar 2012 var på 296 personer, hvilket indtil da var det højeste niveau, siden den nævnte generelle sag blev rejst. Af det tidligere omtalte svar af 29. marts 2012 til Folketingets Retsudvalg fremgår det, at venterkøen primo marts 2012 var på 331 domfældte.

Det fremgår desuden af Justitsministeriets brev, at iværksatte initiativer i forhold til placering af tilbageholdte i anstalterne i Grønland har betydet, at der i 2010 var overbelægning i anstalterne, og at der i en periode blev indkaldt et meget lille antal dømte fra ventelisten. Ifølge en opgørelse den 17. oktober 2011 var der denne dag i alt 43 tilbageholdte i de grønlandske anstalter. Af svaret på det tidligere omtalte folketings-

spørgsmål nr. S 3287 fremgår det, at der den 21. maj 2012 var 21 tilbageholdte i de grønlandske anstalter.

Justitsministeriet har den 10. januar 2012 også svaret på et folketingsspørgsmål (nr. S 1424) om ventetiderne. Svaret kan læses på Folketingets hjemmeside.

Jeg foretager mig ikke noget i denne sag om inspektionen af Anstalten for domfældte i Ilulissat vedrørende selve spørgsmålet om venterkøen til anstalter i Grønland. Jeg følger dette spørgsmål i den ovenfor nævnte generelle sag. I et brev af 17. januar 2012 i denne sag er Justitsministeriet blevet bedt om at udtale sig om, hvilke overvejelser ministeriet har gjort sig om en (fornyet) anvendelse af den midlertidige anstalt for domfældte i Kangerlussuaq, der (senest) har været benyttet i en periode på knap 16 måneder indtil den 17. december 2010.

Jeg foretager mig heller noget vedrørende selve spørgsmålet om overbelægning i (bl.a.) Anstalten for domfældte i Ilulissat og konsekvenserne heraf for de indsatte i forhold til privatliv, kontakt med personalet, beskæftigelse, fritid, fysiske forhold mv. Jeg bemærker kun, at jeg går ud fra, at anstalten er opmærksom på, så vidt muligt, at sikre en hensigtsmæssig sammensætning af de indsatte, når det som følge af overbelægning er nødvendigt at placere indsatte sammen i cellerne. Jeg går i den forbindelse ud fra, at anstalten i videst muligt omfang giver de indsatte medindflydelse på beslutningen om, hvor der skal etableres dobbeltbelægning, og at anstalten i øvrigt gør, hvad den kan, for at afbøde de ulemper, som overbelægning medfører.

En af de indsatte, som ombudsmanden talte med under inspektionen, frygtede at komme til at dele celle med en ryger på grund af overbelægning. Under den afsluttede samtale oplyste ledelsen, at anstalten er meget opmærksom på ikke at placere en ikke-ryger og en ryger sammen (hverken i dobbeltceller, der kun findes i annekset, eller ved dobbeltbelægning af enkeltceller i forbindelse med overbelægning). Hvis en ryger og en ikke-ryger skulle blive nødt til at dele celle, vil rygeren blive henvist til at ryge i en anden celle.

Det blev i den forbindelse også oplyst, at den pædagogiske assistent nok snart ville starte rygestopkurser i anstalten.

Som nævnt i pkt. 2.8 gælder lov om røgfri miljøer ikke for Grønland. Af forarbejderne til denne lov fremgår det, at det, hvis flere indsatte deler opholdsrum, påhviler ledelsen af institutionen at sammensætte de indsatte sådan, at ingen ufrivilligt kan udsættes for

passiv rygning. Hvis det ikke er muligt i den enkelte institution at sammensætte de indsatte sådan, må der ikke ryges i et rum, som deles af flere indsatte.

Jeg har noteret mig, at anstalten har en praksis som angivet i forarbejderne til lov om røgfri miljøer, selv om denne lov ikke gælder for Grønland.

7.2. Købmand

Der er ikke siden sidste inspektion indført selvforplejning i anstalten. Det blev under inspektionen oplyst, at de indsatte kun har selvforplejning i weekenden.

I husordenens afsnit om indkøb er det nævnt, at institutionen i rimeligt omfang medvirker til, at den indsatte kan købe daglige fornødenheder og købe eller leje andre ting.

Indsatte, der har tilladelse til udgang, kan få udgang til indkøb en gang om ugen, jf. afsnittet om udgang i anstaltens husorden. Under inspektionen blev det oplyst, at der var mulighed for indkøb to gange om ugen.

For så vidt angår domfældte, der endnu ikke har opnået tilladelse til udgang eller er anbragt i enrum, og tilbageholdte, fremgår det af afsnittet om indkøb, at de har mulighed for at foretage indkøb af nydelsesmidler, toiletartikler mv. ved at aflevere indkøbs-seddel til personalet, som herefter ved lejlighed vil foretage disse indkøb. Under inspektionen blev det oplyst, at denne ordning var blevet afskaffet ca. to måneder før inspektionen, fordi det tog for lang tid for de ansatte at handle for de indsatte. Købmandshandel foregår nu i stedet ved bestillingssedler. Personalet kan dog stadig handle for nyindsatte, indtil de selv kan få varer fra købmanden.

7.3. Talsmandsordning

Det fremgår af kriminallovens § 204, stk. 1, at de indsatte skal have mulighed for at øve indflydelse på deres tilværelse i institutionen, herunder gennem valgte talsmænd, jf. stk. 3.

Bestemmelsen gælder også for tilbageholdte, der ikke er isolerede i medfør af retsplejeloven for Grønland, jf. § 11 i bekendtgørelsen om tilbageholdte.

Direktøren for Kriminalforsorgen i Grønland har i medfør af kriminallovens § 204, stk. 3, fastsat nærmere regler om talsmandsvirksomheden i bekendtgørelse nr. 1154 af 7. december 2009 (medindflydelsesbekendtgørelsen).

Det fremgår af § 5 i denne bekendtgørelse, at institutionen bl.a. "tager (...) stilling til", hvor ofte der afholdes valg af talsmænd, proceduren for valg af talsmænd og eventuelt fælles talsmand samt om kontrollen med disse valg. Institutionen skal gøre notat om de drøftelser, der finder sted med talsmændene, jf. bekendtgørelsens § 4, stk. 7. Under inspektionen blev det oplyst, at anstalten skriver referat af møderne med talsmændene.

Der er oplysning om adgangen for de indsatte til at vælge talsmænd i anstaltens husorden. Det fremgår også heraf, at anstalten tager initiativ til jævnlige drøftelser med talsmændene, men at drøftelser også kan ske, hvis talsmændene beder om det. Der er tale om en gengivelse af reglerne i medindflydelsesbekendtgørelsens § 4, stk. 5 og 6.

Efter § 8, stk. 1, i den talsmandsbekendtgørelse, der er udstedt i medfør af den danske straffuldbyrdslov, skal lederne af kriminalforsorgens institutioner i Danmark fastsætte regler om nærmere angivne forhold, herunder de forhold der også er nævnt i § 5 i den bekendtgørelse om medindflydelse, der gælder for kriminalforsorgens institutioner i Grønland.

Jeg beder om at få oplyst, om det forhold at institutionerne "tager (...) stilling til" de forhold, der er nævnt i bekendtgørelsens § 5, skal forstås sådan, at der (ligesom i Danmark) skal fastsættes skriftlige regler herom, f.eks. i anstaltens husorden. Hvis det er tilfældet, beder jeg om at få oplyst, om der er fastsat sådanne regler for Anstalten for domfældte i Ilulissat.

7.4. Aviser og bøger

Efter kriminallovens § 219, stk. 1, og § 57, stk. 1, i bekendtgørelsen om tilbageholdte skal en indsat have mulighed for at holde sig orienteret ved avislæsning og gennem radio- og fjernsynsudsendelser mv.

Spørgsmålet om adgangen til aviser, herunder en dansk avis, indgik også i rapporten om inspektionen i 2003 af anstalten.

Under inspektionen denne gang blev det oplyst, at anstalten stadig får BT hver dag, og de to grønlandske aviser Sermitsiaq og AG, der begge er landsdækkende og udkommer en gang om ugen. Det blev oplyst, at anstalten fremover ikke længere ville få aviser (BT) fra Danmark, men i stedet få dem fra Nuuk. Det er samme avis, bare billigere.

Anstalten udskriver også aviser fra internettet.

Efter kriminallovens § 219, stk. 2, og § 57, stk. 2, i bekendtgørelsen om tilbageholdte har en indsat ret til at låne bøger og tidsskrifter gennem det offentlige biblioteksvæsen.

Spørgsmålet om lån af bøger mv. indgik også i rapporterne om inspektionen i 2003 af anstalten. I opfølgingsrapport nr. 2 gengav ombudsmanden følgende oplysninger fra Direktoratet for Kriminalforsorgen:

"Direktoratet finder, at biblioteksbetjeningen efter anstaltens oplysninger er væsentligt forbedret. Der er ugentlig besøg på det lokale bibliotek enten ledsaget eller uledsaget, den dansksprogede bogbestand udgør nu 106, og den grønlandskprogede 16 bøger med mulighed for at anskaffe flere bøger.

Oplysningerne om, at der ikke efterspørges tegneserier og tidsskrifter har direktoratet noteret sig samtidig med oplysninger om, at domfældte køber disse, andre låner dem på biblioteket.

Direktoratet finder efter det oplyste biblioteksbetjeningen i Ilulissat tilfredsstillende."

Ombudsmanden tog i opfølgingsrapport nr. 2 (ligesom direktoratet) til efterretning, at anstalten nu havde et egentligt husbibliotek – om end overvejende med dansksprogede bøger – og at det var muligt for alle indsatte (også for dem der ikke havde regelmæssig udgang) en gang om ugen selv at låne bøger, tegneserier og tidsskrifter på biblioteket.

Af anstaltens (nye) husorden fremgår det, at indsatte, der har udgang, kan besøge biblioteket i byen i forbindelse hermed. Indsatte, der ikke har tilladelse til udgang, kan få hjælp af personalet til at låne bøger og tidsskrifter fra biblioteket.

Jeg forstår det sidste sådan, at det ikke længere er muligt for indsatte, der ikke har regelmæssig udgang, at komme på biblioteket en gang om ugen under ledsagelse af personalet. Jeg beder om at få oplyst, om det er rigtigt forstået.

Det fremgår også af husordenen, at anstalten har et "lille bibliotek", hvor de indsatte kan låne bøger. Under rundgangen så ombudsmanden anstaltens bogsamling, der er placeret i et skab i vagtstuen, men bogsamlingen blev ikke gennemgået nærmere. Det

blev i den forbindelse oplyst, at anstalten låner bøger fra det lokale bibliotek, der skifter bøgerne en gang om måneden. Anstalten registrerer selv udlån fra anstaltens egen bogsamling.

8. Rapportgennemgang

Som anført i indledningen bad ombudsmanden under inspektionen om rapportmateriale til senere gennemgang. Anmodningen omfattede alle akterne i anstaltens sager om anbringelse i observationscelle det seneste år forud for den 27. april 2011 (tidspunktet for varslingen af inspektionen), og de seneste ti disciplinærsager forud for den 27. april 2011.

Hvis der i nogle af sagerne havde været klaget til Kriminalforsorgen i Grønland, bad ombudsmanden også om en kopi af kriminalforsorgens afgørelse i sagen.

Ombudsmanden modtog under inspektionen det ønskede materiale.

Som tidligere nævnt blev det under inspektionen oplyst, at der kun havde været tre anbringelser i observationscellen, siden den blev taget i brug (i 2006). To af de tre anbringelser lå inden for den periode, som ombudsmandens anmodning om rapporter omfattede, og rapporterne om disse anbringelser er blandt det materiale, som jeg har modtaget. Den ene rapport er bilag til den ene af disciplinærsagerne.

Da jeg kun har modtaget to rapporter om anbringelse i observationscelle, har jeg valgt ikke at gennemgå rapporter om anbringelse i observationscelle nærmere i inspektionsrapporten.

Jeg henleder opmærksomheden på, at det i det fortrykte afsnit i punkt 2 i rapporterne, som jeg går ud fra er et elektronisk paradigme, er angivet, at dette punkt skal udfyldes af den funktionær, der har truffet beslutning om (eller skal udføre en beslutning om) anbringelsen i "sikringscelle". Jeg går ud fra, at det vil blive rettet til observationscelle i den elektroniske rapport.

De ti disciplinærsager, som jeg har modtaget, er alle forhørssager. Forhørene er forløbende nummereret. Jeg har modtaget sager med numrene 21-26 i 2010 og 1-4 i 2011. Jeg har også modtaget den underliggende rapport i sagerne, som i det ene af tilfældene er en observationscellerapport.

Jeg har ikke modtaget oplysning om, hvorvidt der har været klaget over nogle af afgørelserne til Kriminalforsorgen i Grønland. Jeg går ud fra, at det ikke er tilfældet.

Ved min gennemgang af det modtagne materiale har jeg navnlig haft opmærksomheden henledt på, hvorvidt proceduren i forhold til de gældende regler er blevet fulgt.

Jeg har dog ikke foretaget en fuldstændig gennemgang af sagerne i forhold til samtlige de regler, der gælder for behandlingen af sager på dette område.

8.1. Retsgrundlaget

Reglerne om disciplinære foranstaltninger over for indsatte, der fuldbyrder domme med anbringelse i anstalt, findes i kriminallovens kapitel 43 (§§ 226 ff). Efter lovens § 228, stk. 6, fastsætter ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland regler om disciplinærsagers behandling og om fastsættelse af disciplinære foranstaltninger, herunder om en bødes maksimale størrelse og om muligheden for at fordele indeholdelsen af en ikendt bøde over en periode, om anvendelsen af hel eller delvis frakendelse af udgang og om indberetningspligt og godkendelse af anbringelse i enrum i mere end tre døgn.

Sådanne regler har direktøren for Kriminalforsorgen i Grønland fastsat i bekendtgørelse nr. 1164 af 7. december 2009 om disciplinære foranstaltninger og disciplinærsagers behandling i anstalter (i det følgende disciplinærsagsbekendtgørelsen).

Der er ikke regler om disciplinære foranstaltninger over for tilbageholdte i retsplejeloven for Grønland – som det er tilfældet for varetægtsarrestanter i den danske retsplejelov, jf. denne lovs § 775. Men der er regler herom i bekendtgørelsen om tilbageholdte, der er udstedt i medfør af § 383 i retsplejeloven for Grønland. Af forarbejderne til denne bestemmelse (L 34 af 12. december 2007, Folketingsåret 2007-2008, 2. samling) fremgår det bl.a., at reglerne for behandlingen af tilbageholdte og for behandlingen af anstaltsanbragte som udgangspunkt bør være ens, og regler om disciplinære foranstaltninger er nævnt som ét blandt flere eksempler på regler, der vil kunne være fælles.

Efter § 71 i bekendtgørelsen om tilbageholdte kan en tilbageholdt af tilbageholdelsesstedet ikendes disciplinære foranstaltninger efter reglerne i bekendtgørelsen om disciplinære foranstaltninger og disciplinærsagers behandling i anstalter.

De regler, der er fastsat for anvendelse af disciplinære foranstaltninger og for behandlingen af sager herom i Grønland, svarer i vidt omfang til de regler, der gælder om anvendelse af disciplinærstraf i Danmark.

8.2. Betingelser

Kriminallovens § 226, stk. 1, indeholder en opremsning af, i hvilke tilfælde en indsat kan ikendes en disciplinær foranstaltning. Det kan ske ved overtrædelse af lovens § 202, dvs. hvis den indsatte ikke efterkommer de anvisninger, der gives af institutionens personale i forbindelse med varetagelsen af institutionens opgaver (nr. 1), ved udeblivelse, undvigelse eller forsøg herpå (nr. 2), ved tilsidesættelse af beskæftigelsespligten efter § 210, stk. 1 (nr. 3), ved overtrædelse af kriminallovgivningen, når overtrædelsen tillige indebærer en selvstændig krænkelse af orden eller sikkerhed i institutionen (nr. 4), ved overtrædelse af regler fastsat af ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland, når det i reglerne er bestemt, at overtrædelse kan medføre disciplinær foranstaltning (nr. 5), og ved overtrædelse af regler fastsat af institutionens leder, når det i reglerne er bestemt, at overtrædelse kan medføre disciplinær foranstaltning (nr. 6).

Jeg har som tidligere nævnt modtaget anstaltens husorden. Den er ikke udfærdiget af anstaltslederen for Anstalten for domfældte i Ilulissat, men af direktøren for Kriminalforsorgen i Grønland. Husordenen har et afsnit om disciplinær foranstaltning mv., der generelt omtaler muligheden for at ikende disciplinære foranstaltninger for overtrædelse af "anstaltens regler eller anvisninger", men muligheden for at anvende disciplinære foranstaltninger er også anført enkelte andre steder i husordenen.

8.3. Disciplinære foranstaltninger og andre foranstaltninger

Kriminallovens § 227, stk. 1, indeholder en angivelse af, hvilke disciplinære foranstaltninger der kan anvendes. Som disciplinær foranstaltning kan anvendes advarsel, bøder, frakendelse af udgangstilladelse og anbringelse i enrum.

Anbringelse i enrum kan dog ifølge stk. 2 kun anvendes ved udeblivelse eller undvigelse (nr. 1), indsmugling eller besiddelse af våben (nr. 2), vold eller trusler om vold mod medindsatte eller personale (nr. 3), indsmugling, besiddelse eller indtagelse af alkohol eller euforiserende stoffer (nr. 4) og andre grove eller oftere gentagne overtrædelser (nr. 5).

Frakendelse af udgangstilladelse kan ifølge stk. 3 kun anvendes, hvis den indsatte udebliver fra udgang eller i øvrigt ikke overholder de fastsatte vilkår for tilladelsen.

Det fremgår videre af stk. 4, at bøde kan ikendes i forening med frakendelse af udgangstilladelse og anbringelse i enrum, og af stk. 5, at en disciplinær foranstaltning kan gøres betinget.

I kriminallovens § 228 er der nærmere regler om fastsættelse (udmåling) og fuldbyrdelse af disciplinære foranstaltninger.

Et disciplinært forhold kan også medføre andre reaktioner end en disciplinær foranstaltning efter kriminallovens § 227, f.eks. enrumsanbringelse efter kriminallovens § 223. Hvis et disciplinært forhold har givet anledning til andre indgreb over for den indsatte efter kriminallovens bestemmelser herom, bortset fra erstatning og konfiskation, kan der kun ikendes disciplinære foranstaltninger i det omfang, afgørende ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn kræver det. Det følger af § 8 i disciplinærsagsbekendtgørelsen.

8.4. Sagsbehandlingsregler

Regler om behandlingen af disciplinærsager findes i disciplinærsagsbekendtgørelsens §§ 8 – 13. §§ 10, 11 og 12 i bekendtgørelsen har følgende indhold:

”§ 10. Den indsatte skal gøres bekendt med, hvad der er indberettet, og i hovedtræk orienteres om, hvad der måtte være fremkommet under eventuelle afhøringer. Den indsatte skal have adgang til at udtale sig i sagen.

Stk. 2. Afgørelsen skal træffes, mens den indsatte er til stede. Hvis den indsatte ikke ønsker at være til stede, kan disciplinærsagen gennemføres uden den pågældendes tilstedeværelse. Den indsatte skal i så fald skriftligt underrettes om, hvilken afgørelse institutionen agter at træffe, og at den pågældende har adgang til at udtale sig.

Stk. 3. Afhøringer gennemføres af to af institutionens ansatte.

Stk. 4. Ved afhøringens begyndelse skal den indsatte orienteres om sine rettigheder i forbindelse med sagens behandling, herunder

- 1) retten til på ethvert tidspunkt af sagens behandling at lade sig bistå af andre, jf. forvaltningslovens § 8,
- 2) retten til aktindsigt i de dokumenter, der ligger til grund for forhøret, jf. forvaltningslovens kapitel 4,
- 3) retten til at udtale sig, før der træffes afgørelse, og at dette ikke medfører nogen pligt for den indsatte til at udtale sig,

- 4) retten til ikke at godkende gengivelsen af sin forklaring, jf. § 11, stk. 1, 2. pkt., og
- 5) retten til efter anmodning at få udleveret en kopi af det i medfør af § 11 udarbejdede notat, jf. § 13.

§ 11. Der skal gøres notat om disciplinærsagens behandling i en særlig protokol. Notatet skal søges affattet sådan, at det kan godkendes af den indsatte.

Stk. 2. Notatet skal indeholde

- 1) en gengivelse af, hvad der er indberettet,
- 2) en gengivelse af de afgivne forklaringer, som skal protokolleres, mens den, der afgiver forklaring, er til stede,
- 3) oplysning om, hvilke bestemmelser der er overtrådt,
- 4) nærmere oplysning om, på hvilket grundlag afgørelsen er truffet,
- 5) oplysning om eventuelle begrænsninger i retten til på ethvert tidspunkt af sagens behandling at lade sig bistå af andre og i retten til aktindsigt, jf. § 10, stk. 4, nr. 1 og 2,
- 6) oplysning om afgørelsen,
- 7) en begrundelse, der opfylder kravene i forvaltningslovens § 24,
- 8) oplysning om dato og klokkeslæt for, hvornår afgørelsen er meddelt den indsatte,
- 9) oplysning om, at den indsatte er orienteret om muligheden for at klage til direktøren for Kriminalforsorgen,
- 10) oplysning om, at den indsatte er orienteret om fristen for at indgive klage, jf. kriminallovens § 245, stk. 4.
- 11) oplysning om, hvorvidt den indsatte har været til stede under forhøret, og
- 12) oplysning om, hvorvidt den indsatte har godkendt notatet.

Stk. 3. Hvis der er tale om en afgørelse, der er omfattet af kriminallovens § 246, stk. 1, nr. 3, skal notatet desuden indeholde oplysning om, at den indsatte er orienteret om muligheden for at kræve den endelige administrative afgørelse indbragt for retten til prøvelse.

§ 12. I disciplinærsager, hvor der alene er tale om at anvende advarsel eller bøde, kan sagen behandles, uden at den indsatte er til stede, hvis overtrædelsen umiddelbart har kunnet konstateres, eller hvis sagens omstændigheder i øvrigt må anses for fuldt klarlagt. Det er endvidere en forudsætning for at behandle sagen, uden at den indsatte er til stede, at den pågældende ikke ønsker at udtale sig i sagen.

Stk. 2. Den indsatte skal skriftligt underrettes om,

- 1) hvilken afgørelse institutionen agter at træffe, og

2) at den pågældende har adgang til at udtale sig i sagen.

Stk. 3. Der skal udarbejdes et notat, der skal indeholde oplysninger som nævnt i § 11, stk. 1 og stk. 2, nr. 1, 3, 6 og 8-10. Notatet skal herudover indeholde oplysning om, at den indsatte skriftligt er underrettet om, hvilken afgørelse institutionen agter at træffe, og at den pågældende har adgang til at udtale sig.”

Alle de sager, som jeg har modtaget, er som tidligere oplyst behandlet som forhørs-sager efter proceduren i disciplinærsagsbekendtgørelsens § 10.

8.5. Lidt om sagerne

De ti sager omfatter forhør, der fandt sted i perioden fra den 28. oktober 2010 til og med den 17. marts 2011. Forhørene omfatter syv indsatte.

Den indsattes status fremgår ikke af forhørsnotaterne, men den fremgår af de underliggende rapporter (på nær i to tilfælde) og af den observationscellerapport, der er vedlagt i det ene tilfælde. Det ene af de to tilfælde omfattede en indsat med en anden disciplinærsag, og den indsattes status fremgår af den underliggende rapport i denne sag. Det andet tilfælde vedrørte en indsat fra annekset, og jeg lægger derfor til grund at der var tale om en domfældt. Der var (i så fald) tale om en domfældt i syv tilfælde og en tilbageholdt i tre tilfælde (den samme person i alle tre tilfælde).

Fire af sagerne handlede om besiddelse af rygeremedier, tre sager om besiddelse af mobiltelefoner, to sager om undvigelse, og den ene af disse også om groft hærværk. Den sidste sag handlede om truende adfærd og upassende sprogbrug.

I fire sager blev der truffet afgørelse om at anbringe den indsatte i enrum i henholdsvis 2 x 1 dag, 5 dage og 7 dage (i to tilfælde). I en af de fire sager blev der også truffet beslutning om en bøde svarende til to ugers lommepenge og i en anden af de fire sager også om tilbagekaldelse af udgang og erstatningspligt.

I fire sager blev den indsatte pålagt en bøde svarende til nedsættelse af lommepenge i to uger. I den ene af disse sager blev der samtidig truffet beslutning om tilbagekaldelse af udgang, og en mobiltelefon blev inddraget.

I de to sidste sager fik den indsatte en advarsel. I det ene af de to tilfælde blev den indsatte desuden orienteret om, hvad der ville ske i gentagelsestilfælde. Den ene af de fire sager, hvori den indsatte blev ikendt en bøde, vedrører den samme indsatte og samme forhold og er således et gentagelsestilfælde.

I to af sagerne, herunder det lige nævnte gentagelsestilfælde, er der anvendt andre reaktioner end en disciplinær foranstaltning.

I det nævnte gentagelsestilfælde var der tale om både en disciplinær foranstaltning (bøde) og en anden reaktion (tilbagekaldelse af udgang). Tilbagekaldelsen af udgang skete efter kriminallovens § 214, stk. 6, nr. 2. Da sagen drejede sig om fund af en mobiltelefon, ville anstalten heller ikke have kunnet træffe afgørelse om tilbagekaldelse af udgang som en disciplinær foranstaltning, jf. kriminallovens § 227, stk. 3, hvorefter det kun kan ske, hvis der er tale om at den indsatte er udeblevet fra udgang eller i øvrigt ikke har overholdt de fastsatte vilkår for udgangstilladelsen.

I den anden sag var der udelukkende tale om andre foranstaltninger. I sagen (forhørsprotokol nr. 4-2011, hvor den indsatte blev sigtet både for undvigelse og groft hærværk) blev der truffet afgørelse om enrum, tilbagekaldelse af udgang og erstatningspligt. Afgørelserne om enrum og tilbagekaldelse af udgang blev truffet i medfør af kriminallovens §§ 223, stk. 1, og 214, stk. 6, nr. 2. Afgørelsen om at pålægge den indsatte at betale erstatning blev truffet efter kriminallovens § 230 og "bekendtgørelse om betaling af erstatning".

Denne sag drejede sig om en tilbageholdt.

Efter kriminallovens § 223, stk. 1, kan institutionens leder eller den, der bemyndiges dertil, anbringe en indsat i enrum, hvis det er nødvendigt for at forebygge undvigelse, kriminel virksomhed eller voldsom adfærd. Efter § 69 i bekendtgørelsen om tilbageholdte kan tilbageholdelsesstedet anbringe en tilbageholdt i enrum efter reglerne i bekendtgørelse nr. 1162 af 7. december 2009 om anbringelse i enrum i anstalter.

Sager om enrum efter kriminallovens § 223, stk. 1, behandles således ikke efter de ovenfor gengivne regler i disciplinærsagsbekendtgørelsen, men efter reglerne i bekendtgørelsen om enrum.

Efter kriminallovens § 214, stk. 6, nr. 2, kan en tilladelse til udgang tilbagekaldes (eller vilkårene for tilladelsen ændres), hvis nye oplysninger om den indsattes forhold giver bestemte grunde til at antage, at den indsatte vil misbruge den meddelte udgangstilladelse.

Reglerne om udgang til tilbageholdte findes i § 379, stk. 2, i retsplejeloven for Grønland og §§ 18-23 i bekendtgørelsen om tilbageholdte. Tilbageholdelsesstedet kan give en tilbageholdt udgangstilladelse for et kortere tidsrum. Hvis den tilbageholdte er an-

bragt i anstalt, skal politiets samtykke indhentes. Jeg må således forstå, at den indsatte i det konkrete tilfælde havde fået tilladelse til udgang efter disse regler.

Af de generelle bemærkninger i forarbejderne til retsplejeloven for Grønland (L 34, Folketingsåret 2007-2008, 2. samling, pkt. 4.7.2) fremgår det, at Den grønlandske Retsvæsenkommission anbefalede, at ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland i samarbejde med politimesteren udarbejdede et særligt regelsæt for behandlingen af de tilbageholdte (som det er sket med bekendtgørelsen om tilbageholdte). Dette regelsæt skulle tage udgangspunkt i kommissionens forslag til regler for behandlingen af dømte til anbringelse i anstalt. Det er nævnt, at de fleste af disse regler umiddelbart kunne overføres på tilbageholdte, men det blev foreslået at udarbejde særlige regelsæt om adgangen til bl.a. udgang.

Der er ikke regler om tilbagekaldelse af udgang i retsplejeloven for Grønland eller bekendtgørelsen om tilbageholdte, herunder om behandlingen af sådanne sager. Men en begunstigende afgørelse kan tilbagekaldes efter ulovbestemte regler herom, når nærmere angivne betingelser er opfyldte.

For så vidt angår tilbagekaldelse af udgang over for dømte i medfør af kriminallovens § 214, stk. 6, fremgår det af § 11, stk. 2, i udgangsbekendtgørelsen (nr. 1157 af 7. december 2009), at sådanne sager skal behandles efter reglerne i disciplinærsagsbekendtgørelsen.

Afgørelsen om erstatningspligt blev som nævnt truffet efter kriminallovens § 230. Efter denne bestemmelse (stk. 1) kan institutionens leder eller den, der bemyndiges dertil, bestemme, at erstatningsbeløbet i tilfælde, hvor en indsat under anstaltsopholdet forvolder skade på institutionens ting ved en erstatningspådragende adfærd, skal modregnes i den indsattes vederlag for beskæftigelse efter § 212, stk. 1.

Det fremgår af § 74, stk. 1, i bekendtgørelsen om tilbageholdte, at tilbageholdelsesstedet over for tilbageholdte, der under frihedsberøvelsen har forvoldt skade på tilbageholdelsesstedets ting ved en erstatningspådragende adfærd, kan bestemme, at erstatningsbeløbet skal modregnes i den indsattes vederlag for beskæftigelse, hvis den tilbageholdte giver samtykke hertil. Efter stk. 2 behandles sager om modregning af erstatningsbeløb over for tilbageholdte efter reglerne i bekendtgørelse nr. 1166 af 7. december 2009 om behandlingen af sager om modregning af erstatningsbeløb over for indsatte i kriminalforsorgens institutioner (modregningsbekendtgørelsen).

Det fremgår ikke af rapporten i det konkrete tilfælde, om den indsatte gav samtykke til modregning.

Jeg beder om oplysning om, hvorvidt den indsatte gav et sådant samtykke.

Da sagen vedrørte en tilbageholdt, burde anstalten udtrykkeligt have henvist til hjemmelsgrundlaget for at træffe de nævnte afgørelser over for tilbageholdte.

Da sagen ikke udmundede i en disciplinær foranstaltning, indgår den ikke i øvrigt i min gennemgang nedenfor, der således kun omfatter ni sager.

8.6. Begrundelse og notatpligt

8.6.1. Den overtrådte bestemmelse

Det notat, der skal udarbejdes efter disciplinærsagsbekendtgørelsens § 11, skal bl.a. indeholde oplysning om, hvilke bestemmelser der anses for overtrådt, jf. § 11, stk. 2, nr. 3.

Der er ikke i nogen af de ni tilfælde henvist til, hvilke bestemmelser der anses for overtrådt under punktet "Sigtelse" i forhørsnotatet, men henvisning til retsgrundlaget findes i alle tilfælde under punktet "Afgørelse".

Selv om det vil være mest korrekt at angive de overtrådte bestemmelser sammen med sigtelsen (som det også er sket i de rapporter, som jeg har modtaget fra Anstalten for domfældte i Sisimiut i forbindelse med inspektionen dette sted), giver det mig ikke i sig selv anledning til bemærkninger, at der kun er henvist til retsgrundlaget under punktet "Afgørelse".

Kriminallovens § 226 indeholder som nævnt en opremsning af, i hvilke tilfælde en indsat kan ikendes en disciplinær foranstaltning. § 226, nr. 2, om udeblivelse, undvigelse eller forsøg herpå indeholder både et gerningsindhold (den overtrådte bestemmelse) og hjemlen for at ikende en disciplinær foranstaltning for denne overtrædelse. En af de ni sager drejede sig om undvigelse fra anstalten, og der er henvist til § 226, nr. 2. Kriminallovens § 226, nr. 1 og 3, indeholder hjemmel for at ikende en disciplinær foranstaltning for overtrædelse af henholdsvis kriminallovens § 202 (pligten til at efterkomme de anvisninger, der gives af institutionens personale i forbindelse med varetagelsen af institutionens opgaver) og § 210 (beskæftigelsespligten). Disse bestemmel-

ser skal derfor også angives, når der ikendes en disciplinær foranstaltning for overtrædelse heraf. Ingen af de ni sager vedrørte overtrædelse af disse bestemmelser. Kriminallovens § 226, nr. 4-6, henviser til andre regler (kriminallovgivningen eller regler, der er fastsat af enten Kriminalforsorgen i Grønland eller institutionens leder). De regler, der anses for overtrådt i et konkret tilfælde, skal derfor også angives ved oplysning i notatet om, hvilke bestemmelser der anses for overtrådt.

I fire sager – der alle omhandler fund af rygeremedier – er der henvist til genstandsbekendtgørelsens § 2, stk. 1, nr. 2. Efter denne bestemmelse må de indsatte ikke medtage, besidde eller råde over genstande, som kan benyttes i forbindelse med misbrug af euforiserende stoffer og andre stoffer, der er forbudt efter den almindelige lovgivning.

Der er således i disse fire tilfælde en angivelse af den overtrådte bestemmelse (genstandsbekendtgørelsens § 2, stk. 1, nr. 2).

I tre andre tilfælde – der alle vedrørte fund af en mobiltelefon – blev der henvist til genstandsbekendtgørelsens § 2, stk. 1, nr. 11. Efter denne bestemmelse må de indsatte ikke medtage, besidde eller råde over mobiltelefon og lignende kommunikationsudstyr samt tilbehør mv. hertil.

Der er således også en henvisning til den overtrådte bestemmelse i disse tilfælde.

Det sidste tilfælde (forhørsprotokol nr. 3-2011) er en sag, hvor den indsatte blev sigtet for truende adfærd og upassende sprogbrug. Der er i denne sag henvist til kriminallovens § 226, nr. 4. Det fremgår ikke (udtrykkeligt) af rapporten, om den udmålte foranstaltning omfattede begge dele.

Det er som nævnt ikke tilstrækkeligt at henvise til kriminallovens § 226, nr. 4. I denne sag skulle der således også have været henvist til den bestemmelse i kriminallovgivningen, som den indsatte ansås for at have overtrådt (for så vidt angår den truende adfærd).

Da upassende sprogbrug ikke er en overtrædelse af kriminallovgivningen, skulle der også (hvis foranstaltningen også omfattede dette forhold), have været henvist til den regel, som den indsatte blev anset for at have overtrådt vedrørende dette forhold.

Jeg beder i den forbindelse anstalten om at oplyse, hvilken bestemmelse den indsatte blev anset for at have overtrådt i forbindelse med sigtelsen om upassende sprogbrug.

8.6.2 Hjemlen for den ikendte foranstaltning

For så vidt angår hjemlen for at ikende disciplinær foranstaltning er der i de fire sager, der vedrørte besiddelse af rygeremedier, henvist til § 226, nr. 4 (om overtrædelse af kriminallovgivningen, når overtrædelsen tillige indebærer en selvstændig krænkelse af orden eller sikkerhed i institutionen). Der er også henvist til genstandsbekendtgørelsens § 29, stk. 2, hvorefter en indsat kan ikendes disciplinære foranstaltninger efter kriminallovens §§ 226-228 ved overtrædelse af bl.a. § 2.

I alle fire sager blev de indsatte kun sigtet for besiddelse af rygeredskaber. I et af de fire tilfælde erkendte den indsatte under forhøret at have røget hash, men det fremgår ikke, at den disciplinære foranstaltning blev givet (også) for dette forhold.

Hjemlen for at ikende disciplinære foranstaltninger for besiddelse af rygeredskaber er kriminallovens § 226, nr. 5, jf. genstandsbekendtgørelsens § 29, stk. 2, og § 2, stk. 1, nr. 2. I de konkrete sager burde der derfor have været henvist til kriminallovens § 226, nr. 5 (om overtrædelse af regler, der er fastsat af ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland, når det i reglerne er bestemt at overtrædelse kan medføre disciplinær foranstaltning) i stedet for § 226, nr. 4 (om overtrædelse af kriminallovgivningen). Jeg går ud fra, at anstalten vil være opmærksom på fremover at henvise til § 226, nr. 5, i tilsvarende sager.

I sagen om truende adfærd og upassende sprogbrug (forhørsprotokol nr. 3-2011) er der også henvist til kriminallovens § 226, nr. 4.

Jeg har ingen bemærkninger til denne henvisning for så vidt angår den truende adfærd.

Da upassende sprogbrug som nævnt ikke er en overtrædelse af kriminallovgivningen, kan henvisningen til § 226, nr. 4, ikke inkludere dette forhold. Hvis den disciplinære foranstaltning også omfattede dette forhold, skulle der således også have været henvist til den bestemmelse, der udgjorde hjemlen for at ikende en foranstaltning for dette forhold. Er der tale om overtrædelse af en regel, som enten Kriminalforsorgen i Grønland eller institutionens leder har fastsat, og er det i reglerne bestemt, at overtrædelse kan medføre en disciplinær foranstaltning, er hjemmelsgrundlaget for at ikende en sådan foranstaltning enten kriminallovens § 226, nr. 5 eller nr. 6.

I de tre sager om fund af mobiltelefon er der – korrekt – henvist til kriminallovens § 226, nr. 5, og i det sidste tilfælde om undvigelse indeholder henvisningen til kriminallovens § 226, nr. 2 som tidligere nævnt både henvisningen til den overtrådte bestemmelse og hjemlen til at ikende en disciplinær foranstaltning.

Sidstnævnte tilfælde (forhørsprotokol nr. 21-2010) og sagen om truende adfærd og upassende sprogbrug (forhørsprotokol nr. 3-2011) vedrører begge en tilbageholdt.

Henvisningen til retsgrundlaget for at ikende den disciplinære foranstaltning burde derfor i disse tilfælde også have omfattet § 71 i bekendtgørelsen om tilbageholdte.

Der er i alle sagerne om disciplinære foranstaltninger ud over henvisningen til (en af bestemmelserne i) § 226 henvist til § 227. I sagerne om enrum er der henvist til både § 227, stk. 1, og den relevante bestemmelse i stk. 2. I de fire sager om fund af ryge-remedier er der også henvist til "evt. stk. 4".

Efter kriminallovens § 227, stk. 4, kan der ikendes bøde i forening med frakendelse af udgangstilladelse og anbringelse i enrum. Kun i den ene af de fire sager blev der også truffet afgørelse om andet end en bøde, nemlig anbringelse i enrum.

Jeg beder om at få oplyst hvad der menes med henvisningen til § 227, stk. 4, i de andre sager (forhørsprotokol nr. 23-2010, 24-2010 og 25-2010), og hvorfor der er anført "evt." stk. 4.

8.6.3 Andre bestemmelser

I de fleste sager er der også henvist til kriminallovens § 228. I sagerne om enrum er der henvist til stk. 3-5, og i de andre til stk. 1.

Jeg har ingen bemærkninger til henvisningerne til § 228, stk. 1 og 3, der angiver, hvad der skal lægges vægt på ved udmåling af henholdsvis en bøde og varigheden af en enrumsanbringelse.

Kriminallovens § 228, stk. 4, vedrører muligheden for at anbringe en indsat i forhørs-celle, hvis der er begrundet mistanke om, at den indsatte har overtrådt bestemmelser, der må antages at medføre anbringelse i enrum som disciplinær foranstaltning, og

hvis det er nødvendigt af hensyn til gennemførelsen af undersøgelsen i disciplinærsagen.

Forhørsceanbringelse er ikke en del af den disciplinære foranstaltning, men den tid, som en indsat har været anbragt i forhørscele, skal fradrages i udståelsen af anbringelse i enrum, jf. disciplinærsagsbekendtgørelsens § 4, stk. 2. Når der har været forhørsceanbringelse, er det derfor relevant at oplyse om det i forhørsnotatet.

Der er kun oplysning om anbringelse i forhørscele i én af de tre tilfælde, hvor der blev truffet beslutning om anbringelse i enrum som en disciplinær foranstaltning.

Hvis der ikke var tale om forhørsceanbringelse i de andre to sager, er henvisningen til § 228, stk. 4, efter min opfattelse misvisende i disse sager.

I den sag, hvor der var tale om forhørsceanbringelse (forhørsprotokol nr. 22-2010), blev der truffet afgørelse om bl.a. "2 x enrum 1 dag". Forhør blev afholdt dagen efter anbringelsen i forhørscele, men det fremgår ikke (udtrykkeligt) af forhørsnotatet, at den ene dag blev fratrukket i varigheden af enrumsanbringelsen.

Jeg beder om at få oplyst, om formuleringen i citatet skal forstås sådan, at den ene dag blev fratrukket, jf. disciplinærsagsbekendtgørelsens § 4, stk. 2. Hvis det ikke er tilfældet, beder jeg om at få oplyst, hvordan det så skal forstås.

Det tilføjes, at det efter min opfattelse klart bør fremgå, om der er sket fradrag for den tid, som en indsat har tilbragt i forhørscele. Det kan f.eks. anføres, at den indsatte ikendes x antal dage i enrum, og hvornår anbringelsen anses for udstået, eventuelt med en henvisning til disciplinærsagsbekendtgørelsens § 4, stk. 2. Jeg har noteret mig, at der i den konkrete sag er henvist til disciplinærsagsbekendtgørelsens § 4, jf. nedenfor.

Kriminallovens § 228, stk. 5, angiver, at en indsat, der anbringes i enrum, skal isoleres i eget opholdsrum eller i opholdsrum på særlig afdeling, og at den indsatte under anbringelsen ikke er undergivet andre begrænsninger i sin tilværelse end sådanne, der er en følge af anbringelsen i enrum, jf. kriminallovens § 172.

I to af sagerne om anbringelse i enrum som disciplinær foranstaltning er der også henvist til disciplinærsagsbekendtgørelsens §§ 4-7. I de to sager blev der truffet afgørelse om anbringelse i enrum i henholdsvis 2 x 1 dag og 5 dage.

Disciplinærsagsbekendtgørelsens § 4 vedrører (som nævnt ovenfor) anbringelse i forhørs-celle. § 5 vedrører rettigheder og pligter samt andre forhold under anbringelsen, § 6 vedrører indberetning af anbringelser af mere end tre dages varighed, og § 7 vedrører kompetence og orientering af den indsatte i forbindelse med anbringelse i forhørs-celle.

Der bør kun henvises til bestemmelser, der vedrører andet end ikendelsen eller udmålingen af selve den disciplinære foranstaltning, hvis det er relevant at henvise hertil i de konkrete tilfælde.

8.6.4. Bevisbedømmelse

Notatet skal også indeholde nærmere oplysning om, på hvilket grundlag afgørelsen er truffet, jf. disciplinærsagsbekendtgørelsens § 11, stk. 2, nr. 4. Det omfatter både de faktiske omstændigheder og det bevismæssige grundlag.

Der er en (fortrykt) rubrik i forhørsnotatet til angivelse af bevisbedømmelsen.

I fem af sagerne er der i denne rubrik henvist til rapportens indhold og den indsattes forklaring. I tre tilfælde er der henvist til fremlagte effekter (mobiltelefoner mv.), og i to af disse tilfælde tillige til den indsattes erkendelse og rapporten. I det sidste tilfælde er der kun henvist til rapportens indhold.

Som ombudsmanden også nævnte i afsnittene om sin gennemgang af disciplinærsager i forbindelse med hans inspektioner i 2006 af anstalterne for domfældte i Nuuk og Qaqortoq, indebærer indsattes erkendelse, at nærmere bevisførelse ikke er fornøden, men der skal fortsat ske en bevisbedømmelse. Det er dog tilstrækkeligt at henvise til, at den indsatte har erkendt forholdet.

Hvis den indsatte derimod nægter forholdet, må det nærmere anføres, hvad der er anset for bevist, og på hvilket grundlag det er sket. Hvis den indsattes forklaring til-sidesættes, skal det således fremgå, hvorfor det er sket.

Bevisbedømmelsen er i øvrigt fri.

Tre af rapporterne omfatter disciplinære foranstaltninger over for tre indsatte for fund af rygeremedier i den enes celle, hvor de tre indsatte havde opholdt sig sammen. Den indsatte, på hvis celle rygeremedierne blev fundet, oplyste, at han accepterede, at de andre røg hash på hans celle, men at han ikke selv deltog i det. Den ene af de to andre indsatte erkendte at være med, mens den sidste indsatte ingen kommentarer havde.

De blev alle tre sigtet for besiddelse af rygeredskaber (ikke for at have røget hash), og de fik alle tre en bøde for forholdet. Som nævnt i omtalen af sagerne ovenfor lægger jeg til grund, at den disciplinære foranstaltning kun omfattede besiddelse af rygeredskaber og ikke også besiddelse eller indtagelse af hash.

For at kunne ikende en indsat en disciplinær foranstaltning for besiddelse af (eller råden over) genstande, som ikke er tilladt i institutionen, kræves det, at det anses for bevist, at den pågældende indsatte har besiddet (eller rådet over) disse genstande. Da de indsatte er ansvarlige for deres egne celler, vil det normalt kunne være tilstrækkeligt at henvise hertil, hvis en indsat nægter kendskab til genstande, der findes på hans eller hendes celle, og ikke kan godtgøre, at genstandene er anbragt af en anden. For at kunne give en disciplinær foranstaltning til andre indsatte, der har været til stede, men har afvist, at de pågældende genstande tilhører dem (eller at have rådet over dem), kræves derimod, at det kan godtgøres, at disse indsatte besad (eller rådede over) disse genstande.

Jeg beder anstalten om at oplyse nærmere om anstaltens bevisbedømmelse i de tre konkrete sager, der drejer sig om forhørsprotokol nr. 23-2010, 24-2010 og 25-2010.

8.7. Kompetence

Institutionens leder eller den, der bemyndiges hertil, har kompetencen til at ikende en indsat en disciplinær foranstaltning, jf. kriminallovens § 226, stk. 1.

Afgørelserne er i de konkrete tilfælde truffet af enten anstaltslederen eller overvagtimesteren. Det fremgår ikke, om overvagtimesteren har truffet afgørelse som stedfortræder i anstaltslederens fravær eller som bemyndiget efter delegation.

I sagen om inspektionen i 2006 af Anstalten for domfældte i Qaqortoq erklærede ombudsmanden sig enig med Direktoratet for Kriminalforsorgen i, at det ville være hensigtsmæssigt, at de lokale kompetenceforhold og arbejdsgange fastlægges udtrykke-

ligt i de tilfælde, hvor kompetencen er henlagt til institutionens leder eller den, der bemyndiges dertil.

Den ledende anstaltsleder udarbejdede efterfølgende i brev af 19. november 2008 et udkast til regelsæt for de interne kompetenceforhold i anstalterne for domfældte. Den ledende anstaltsleder omtalte heri de regler, hvori kompetencen var henlagt til anstaltslederen eller den, der bemyndiges dertil. Anstaltslederen anmodede tillige anstalterne om i lokale regelsæt at fastlægge, hvorvidt anstaltslederens kompetence efter disse bestemmelser er delegeret, samt sende ham en kopi af disse regler. Den ledende anstaltsleder oplyste i den forbindelse, at anstaltslederens kompetence kun kan delegeres til anstaltslederens stedfortræder.

Direktoratet havde ingen bemærkninger til dette brev, og det havde ombudsmanden heller ikke.

Jeg går ud fra, at der i overensstemmelse med det nævnte brev blev fastsat regler om delegation af kompetence i (bl.a.) Anstalten for domfældte i Ilulissat, og jeg beder om en kopi af disse regler.

I rapporter om inspektionerne i 2006 af anstalterne i Nuuk og Qaqortoq bad ombudsmanden også om oplysning om anstaltslederens tilsyn med behandlingen af de sager om disciplinære foranstaltninger, der behandles af andre efter delegation.

Jeg beder om oplysning om ledelsens tilsyn med behandlingen af disciplinærsager i Anstalten for domfældte i Ilulissat.

8.8. Klagevejledning

Det notat, der skal udarbejdes efter disciplinærsagsbekendtgørelsens § 11, skal ifølge stk. 2, nr. 9 og 10, indeholde oplysning om, at den indsatte er orienteret om muligheden for at klage til direktøren for Kriminalforsorgen, og om, at den indsatte er orienteret om fristen for at indgive klage. Der henvises i den forbindelse til kriminallovens § 245, stk. 4.

Kriminallovens § 245, stk. 4, er en bemyndigelsesbestemmelse, hvorefter ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland fastsætter regler om klagevejledning og om behandlingen af klagesager. Reglen om klagefrist findes i kriminallovens § 245, stk. 1, 2. pkt.

Jeg går ud fra, at henvisningen vil blive rettet i forbindelse med næste revision af disciplinærsagsbekendtgørelsen.

Af anstaltens husorden fremgår det, at der bl.a. ved ikendelse af disciplinære foranstaltninger mv. skal udleveres skriftlig klagevejledning.

Der er i alle tilfælde en standardklagevejledning i forhørsnotatet, der angiver, at den indsatte er vejledt om muligheden for at klage over afgørelsen og sagens behandling til "Direktoratet for Kriminalforsorgen i Grønland" (og at en klage med fordel kan fremsendes gennem anstalten).

Jeg går ud fra, at de indsatte i de konkrete sager er vejledt i overensstemmelse med denne vejledning, og at det er sket skriftligt, eventuelt ved udlevering af kopi af forhørsnotatet, hvor klagevejledningen er angivet.

I standardklagevejledningen er det i alle tilfælde angivet, at klagen skal være fremsat senest to måneder efter afgørelsestidspunktet.

Kriminallovens § 245 omfatter afgørelser, der træffes efter denne lov. I forarbejderne til kriminalloven (som tidligere nævnt L 35 af 12. december 2007, Folketingsåret 2007-2008, 2. samling) er anført følgende under omtalen af klageregler:

"Bestemmelserne i §§ 245-253, der alle er nye, vedrører adgangen til at klage over afgørelser, der er truffet af fuldbyrdelsesmyndighederne **under fuldbyrdelse af en foranstaltning** [min fremhævelse]. Der henvises til betænkningens afsnit XVI, kap. 6.18."

Kriminallovens § 245, herunder bestemmelsen om klagefrist i stk. 1, 2. pkt., gælder således ikke for tilbageholdte, der har ophold i en anstalt. Der er da heller ikke angivet nogen klagefrist i bestemmelsen om klageadgang i § 83 i bekendtgørelsen om tilbageholdte (hvorefter tilbageholdte kan klage til Kriminalforsorgen i Grønland over afgørelser, som en anstalt har truffet).

Det synes derfor at være en fejl, at klagevejledningen ifølge den angivne klagevejledning i sagerne om den (samme) tilbageholdte har omfattet oplysning om, at der gjaldt en klagefrist. Jeg går ud fra, at anstalten fremover vil være opmærksom på ikke at angive klagefrist, når der er tale om tilbageholdte.

8.9. Sanktionen

Under punktet til angivelse af begrundelsen i forhørsnotaterne er der i de fleste tilfælde henvist til normalreaktionsskemaet for anstaltssektoren i Grønland. Et sådant skema blev modtaget i forbindelse med inspektionen i 2006 af anstalterne for domfældte i Nuuk og Qaqortoq.

Hvis der er sket ændringer heri (f.eks. i forbindelse med gennemførelsen af den nye kriminallov for Grønland), beder jeg om en kopi af det nye normalreaktionsskema.

Som disciplinær foranstaltning kan som tidligere nævnt anvendes advarsel, bøde, frakendelse af udgangstilladelse og anbringelse i enrum, jf. kriminallovens § 227, stk. 1. Bøde var ikke med i de regler, der gjaldt før den 1. januar 2010, men har erstattet muligheden efter disse regler for indskrænkning af de beløb, der udbetales som lommepege til de indsatte.

Ved ikendelse af bøde skal bødens størrelse fastsættes under hensyn til overtrædelsens art og omfang, jf. kriminallovens § 228, stk. 1. Efter disciplinærsagsbekendtgørelsens § 2, stk. 1, kan en bøde højst udgøre et beløb svarende til det almindelige vederlag, der udbetales indsatte for en uges beskæftigelse, med fradrag af den del af vederlaget, som er beregnet til dækning af personlige fornødenheder.

Det almindelige vederlag er fastsat i den tidligere omtalte bekendtgørelse om satser for vederlag mv. For 2011 udgjorde beløbet 11,40 kr. i timen svarende til ca. 420 kr. om ugen, jf. bekendtgørelsens § 2, nr. 1. Beløbet til personlige fornødenheder er fastsat i § 2, nr. 8-11.

Lommepege udgjorde i 2011 ifølge § 1, stk. 1, i samme bekendtgørelse 456 kr. om ugen (med mulighed for enten at forhøje eller nedsætte beløbet efter henholdsvis stk. 2 og 3).

Som tidligere nævnt er der i flere tilfælde truffet afgørelse om en bøde "svarende til nedsættelse af lommepege i 2 uger". Det drejer sig om sager med forhørsprotokol nr. 21-2010, 23-2010, 24-2010, 25-2010 og 1-2011.

Jeg beder anstalten om at oplyse, om udmålingen af bøden i disse tilfælde er sket i overensstemmelse med reglerne i disciplinærsagsbekendtgørelsens § 2, stk. 1.

I sagen med forhørsprotokol nr. 1- 2011 blev der også truffet afgørelse om at tilbagekalde udgang en bestemt dag. Det fremgår af forhørsnotatet, at det skete i stedet for anbringelse i enrum, fordi det på grund af overbelægning ikke var muligt at anbringe den indsatte i enrum.

I det foreliggende tilfælde bestod den indsattes disciplinære forhold i, at han var i besiddelse af en mobiltelefon. Den indsatte havde fået en advarsel for samme forhold ca. 1½ måned tidligere, og jeg går ud fra, at der ved udmålingen af foranstaltningen blev lagt vægt på dette forhold (selv om det ikke fremgår af rapporten af 11. februar 2011).

Tilbagekaldelsen af udgang skete ikke efter kriminallovens § 227, men efter kriminallovens § 214, stk. 6, nr. 2. Der kunne som tidligere nævnt heller ikke have været truffet afgørelse om tilbagekaldelse af udgang som en disciplinær foranstaltning efter § 227, da det kun kan ske, hvis den indsatte udebliver fra udgang eller i øvrigt ikke overholder de fastsatte vilkår for udgangstilladelsen, jf. kriminallovens § 227, stk. 3.

Efter kriminallovens § 214, stk. 6, nr. 2, kan en tilladelse til udgang tilbagekaldes (eller vilkårene for tilladelsen ændres), hvis nye oplysninger om den indsattes forhold giver bestemte grunde til at antage, at den indsatte vil misbruge den meddelte udgangstilladelse.

Jeg forstår sagen sådan, at der skete tilbagekaldelse af udgang i stedet for anbringelse i enrum (fordi det ikke var muligt at gennemføre en sådan anbringelse). Jeg forstår således, at der ikke ville være sket tilbagekaldelse af udgang efter kriminallovens § 214, stk. 6, nr. 2, hvis det havde været muligt at gennemføre en enrumsanbringelse.

Jeg beder om at få oplyst, om det er rigtigt forstået. Hvis det er tilfældet, beder jeg desuden om en udtalelse om det forhold, at den indsatte fik tilbagekaldt udgang som følge af, at han ikke kunne anbringes i enrum.

8.10. Indberetning

Hvis der træffes bestemmelse om anbringelse i enrum i mere end tre døgn, skal institutionen straks foretage indberetning herom til direktøren for Kriminalforsorgen, der skal godkende at anbringelse i enrum opretholdes, jf. disciplinærsagsbekendtgørelsens § 6. Indberetningen skal indeholde en nærmere begrundelse for afgørelsen og skal vedlægges kopi af det notat, der skal udarbejdes i medfør af § 5, stk. 5. Efter

denne bestemmelse skal der gøres notat om dato og klokkeslæt for anbringelsens iværksættelse og ophør.

Der var i to tilfælde tale om afgørelser om enrum i mere end tre dage. Det drejer sig om sagerne med forhørsprotokol nr. 21-2010 og 3-2011.

Jeg går ud fra, at der er sket indberetning i disse tilfælde. Jeg beder om en kopi af disse indberetninger og oplysning om Kriminalforsorgen i Grønlands behandling heraf.

Opfølgning

Jeg beder om, at anstalten sender de oplysninger mv., som jeg har bedt om, tilbage gennem Kriminalforsorgen i Grønland og Direktoratet for Kriminalforsorgen, som jeg også beder om en udtalelse.

Underretning

Denne rapport sendes til Anstalten for domfældte i Ilulissat, Kriminalforsorgen i Grønland, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Folketingets Retsudvalg og de indsatte i anstalten.

København, den 26-06-2012

Jørgen Steen Sørensen